

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe șase luni . . . 12 "
 Pe o lună . . . 2 "
 Preț de Duminică
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 Serbia . . . 10 Cor.
 Preț de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 cu 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Dealul Ferencz-utca 20.
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Mulțumite publice și Loc de-
 schis costă fiecare șir 20 fil.
 Manuscrisurile nu se dau
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

PARTIDUL CREȘTIN- SOCIAL UNGURESC.

În mijlocul cetățenilor Ungariei se petrece o evoluțiune politică, care se manifestă prin ieșirea pe plan a unei organizațiuni a elementelor — să le zicem deocamdată — libere de șovinism. Agitațiunea deputatului Giesswein, făcută mai mult în tăcere și fără obișnuita reclamă, pentru a strânge în jurul steagului creștin social o armată de luptători, nu ne dă încă suficiente elemente de judecată asupra noii înjghebări. Dar un lucru este de pe acum cert, steagul creștin-social desvilit cuprinde un program, care se deosebește în fond de programele tuturor celorlalte partide ungurești existente. Afară de partidul clerical, zis și în mod eufemistic »poporal«, toate partidele ungurești existente stau, mai mult sau mai puțin, sub influențe semitice. N'avem decât să numim două nume pentru a caracteriza influența hotăritoare a semitismului în cele două grupări mari politice ale Ungariei: Max Falk și Daniil Irányi. Pentru a treia grupare, mai nouă, a socialiștilor credem de prisos a aviza la rolul semiților. Și afară de partidul socialist, nici unul din partide nu avea în mod sincer în programul lor probleme sociale.

În adevăr nici socialiștii nu le au decât în mod restrâns, adică numai în ceea ce privește pe muncitori. Un steag creștin social — dacă culorile sale sânt veritabile și nu

false — exclude deci pe toți partizanii de astăzi, pe »liberali«, pe 67-iști, pe constituționali, pe kossuthiști de toate nuanțele pe clericali, pe poporalii și pe socialiști. Toți câți s'ar strânge în jurul acestui steag, trebuie să fie înainte de toate creștini în adevăratul înțeles al cuvântului, adică nu numai creștini după botez, sau după confesiunea lor, ci oameni cari sânt hotărâți a rezolvi toate problemele de stat și sociale în spiritul evangheliei și după învățăturile mântuitorului nostru Isus Christos. Principiul egalității, al frățietății și al libertății sânt fundamentele creștinismului. Creștinul crede în Dumnezeu și se străduiește în orice moment și în orice împrejurări a-l servi numai pe El singur cu gândul și cu fapta. Egoismul, fie individual, fie colectiv pe clase sociale sau pe popoare, ca cel mai mare protivnic al credinței adevărate în Dumnezeu, trebuie să fie mortificat până la rădăcină, dacă credința în Dumnezeu este să rămână biruitoare și să rodească gândirea și făptuirea omenească.

Dacă canonicul Giesswein a propovăduit aceste adevărate principii creștinești și a strâns în jurul lor 80.000 membrii pentru asociațiunea creștină-socială din Ungaria, i-se cuvine întreaga cinste. Hotărârea acestei armate creștine de a păși și pe terenul politic este prea firească. Căci pe nici un teren al vieții publice ungurești nu s'au grămădit atâtea păcate ca pe terenul politic.

Transformarea asociațiunilor creștine-sociale într'un partid politic nu este încă îndestul de transparentă pentru a cunoaște

cu precisiunea recerută direcțiunea noului partid. Vedem că conducerea partidului s'a oferit unui tânăr aristocrat ungar, contelui Pavel Szapáry, care până acum n'a eșit la iveală pe terenul politic. Contele a și acceptat această misiune și într'o convorbire cu un ziarist ungar a schițat în linii principale programul noului partid. Nu ne-am oprit bucuros asupra punctelor acestui program, mai ales din motive practice nu. Programele sânt, precum se știe, de hârtie și hârtia este stofă, care suferă multe și se prăpădește ușor.

Un lucru caracteristic pentru întocmirea acestui program totuși am voi să-l reținem: el nu este conceput după calapodul șovinist obișnuit. Dar nici asupra acestei însușiri de formă și de fond n'am stăruit îndeosebi, înainte de a vedea pe contele Szapáry și ai săi la treabă, la fapte.

Nici din adunarea de constituire a partidului n'am voi să reținem decât momentele principale. Telegramele adresate Regelui și moștenitorului de tron de către adunare, sânt prin faptul trimiterii lor o dovadă că partidul se deosebește și în privința atitudinii sale față cu dinastia de celelalte partide ungurești. *Politica conflictelor cu Coroana*, care este înscrisă în programul de activitate a tuturor celorlalte partide de guvernament, are să fie părăsită de creștinii sociali. Constatarea președintelui constituantei Géza Lakatos, că kossuthiștii fac politică 67-istă, sau cea ce e identic, că 67-iștii fac politică kossuthistă, și că națiunea privește cu *indiferență* această luptă,

De ce faci...

»De ce tac, când întristată
 Ochii mi-i înalț spre tine?...
 Inima s'ar rupe 'n mine
 Dacă m'ai uita vre-odată.

Din sălbateca-mi frumsețe
 N'am oprit nimica mie;
 Eu ți-am dat-o toată ție
 Cu întreaga-mi tinerețe.

Mai de mult credeai în mine,
 Îmi jurai că mă iubești;
 Azi de-abea îmi mai vorbești...
 De 'nzădar mă uit la tine.

Ochilor ce galeși cată
 Pe vecie m'am dat roabă;
 Nu lăsa a fi de grabă
 Fericirea spulberată.

Vol muri, dacă vr'o dată
 Tu nu mă vei mai iubi,
 Ah, ie dulce a muri
 Pentru-o dragoste curată...

A trăit înainte fata,
 Azi ea spune la or care:
 »Din iubire nu se moare,
 Dar era să mor odată«.

Roma, 1909.

P. Robescu.

Iarmarocul.

— Impresii din țîrg. —

— Foiță originală a »Tribunei« —
 De Gheorge Stolca.

De trei zile Aradul gâfăie de lume. Strada cea largă, cât o pustă ungurească, ce duce dela parcul gărel, ca o gură de iad, până în fața »Muzeului național« pare un imens furnicar, îngrădit de jur împrejur cu șirul de case, unele mari și pompoase, altele scunde și tainice, par'că ar învălui misterul unei nouă dosplri revoluționare.

Și în scobitura aceasta, ca o albie, zecile de mil de capete se mișcă agitate încoace și în colo, cum aleargă furnicile, când încep să le sperie stropii de ploale.

Lumea elegantă de altă dată s'a retras, cu tot timpul frumos, prin saloane, unde se țes cu mai mult efect și mai la adăpost intrigele de salon.

Pe stradă au rămas numai oameni de afaceri cu pasul lor grăbit, cu capul încărcat de socoteli și cu figura ostenită de trapădul și de fiorul țîrgului.

Pe două părți dealungul uliței se întind șatrele cu tot felul de mărfuri, iar printre ele fierbe viața cu toate nimicurile și pretențiile ei.

M'am strecurat și eu, nu ca să-mi cumpăr ceva. Când intri în o așa vâltoare, pe ce ți cade ochii, ai pune mâna. Ai lipsă de toate, căci te seduce aranjamentul și mai ales îndemnul șiret al negustorului. Numai după ce te desprinzi din curentul acesta ameștor, îți dai seama, că tot ce ai văzut, ți-e de prisos.

M'a mânat curiozitatea. Fumul de cafenea,

îmi saturase plămânii. Gazetele cu atâtea mof-turi zilnice mă plictisiau. Până și forma, de multe ori îngrijită a expunerilor mă umplea de des-gust, când vedeam pe ce fleacuri se cheltuiește atâtea inteligență omenească.

Zi de zi se frământă lumea în coloanele ziarelor; zi de zi se repetă aceleași fraze de reformă, de radicalism, de îmbunătățiri sociale, cărora reacționarii și conservatorii le opun pagini întregi de rezistență, fără ca firea omenească să țină cont de ele:

Universul merge înainte condus de-o putere naturală de dezvoltare și de curentul acesta sânt răpite și certurile omenirii, cari se nasc, numai pentru a amuți larăș și pentru a se pierde în nesfârșitul haos al trecutului. Așa am trecut paginile în galop, mi-am inseninat fruntea, mângându-o cu palma până în jos pe tâmpile și cu nasul în vânt, nepuriând nici o grijă de buzunarele goale, ca omul ce n'a câștigat nimic și nici n'are ce pierde, m'am lăsat și eu dus de undele nervoase ale mulțimii.

În curând capul îmi vâjia de zgomotul variat al țîrgului și îmi juiau urechile de izbiturile lui puternice. Carăle grele gemeau supt povară, strivind supt roți pavajul de piatră, iar surugii zburau, de li-se umflau vinele gâtului, să se feriască lumea din cale.

Evreul, perclunat și unsuros făcea clăbuci la gură, lăudându-și marfa și bătând cu bățul în tarabă, pentru a atrage în jurul curioși, cari rar puteau scăpa cu banii în pungă.

Alături, unul cu căldări de aramă, gros, cu o pipă scurtă, a cărei coadă se pierdea în mustața lui stufoasă, arăta rezistența ceanului lovind bi-

este deasemenea caracteristică pentru pașirea pe teren al noului partid politic.

Accentuarea *votului universal în toată largimea sa*, de către contele Pavel Szapary noul cap al partidului, și a *pacei între diferitele popoare* ale Ungariei de către Ioan Apsay, unul din oratori, ne pot servi ca o orientare asupra ținutelor ce-și fixează partidul. După știrile date despre această adunare Apsay n'ar fi vorbit de pacea între popoarele Ungariei, ci de pacea între »națiune» și »naționalități». Pusă chestiunea astfel firește că ar rezulta că Apsay nu are concepțiuni clare politice, mai ales după ce el însuși ar fi accentuat în discursul său că în Ungaria există numai o națiune. Dacă în Ungaria există numai o națiune, precum într'adevăr constituția ei prevede, atunci și popoarele nemaghiare aparțin acestei națiuni, și cearta nu este între »națiune» și »naționalități», ci numai între »naționalitățile», cari constituiesc națiunea, și pacea trebuie făcută tot între naționalitățile certe, tocmai pentru că națiunea, prevăzută de constituțiune, să devină *reală* și o putere a statului.

Mai rămân a fi lămurite raporturile, ce ar exista între acest partid nou unguresc și cel din Austria care poartă același nume. În convorbirea sa cu ziaristul, contele Szapary neagă orice raport.

Având în vedere efectul, ce produce numele doctorului Lueger în Ungaria, este ușor de înțeles pentru ce contele Szapary se lăpădă de ori ce relații cu partidul austriac, condus de Dr. Lueger. Admițând lipsa de ori ce legătură între aceste două partide, *înrudirea lor de aproape* este evidentă pentru ori și cine. Amândouă poartă același nume, stau pe aceleași baze, urmăresc aceleași ținte, și efectele produse de ele dincoaci și dincolo de Leitha vor fi condiționate numai de modul conducerii lor. Partidul lui Lueger s'a născut din modeste alcătuirii și grupări, cari și-au îndreptat mai întâi activitatea lor spre viața municipală a capitalei. Astăzi acest partid stă-

pânește nu numai Viena, și dieta provincială din Austria-de-jos, ci a ajuns la putere hotărâtoare în Reichsrath și în întreaga politică internă și externă a monarhiei. Simpatiile Românilor pentru acest partid austriac isvorăsc din principiile programului creștin-social, care se înrudește cu al nostru. Noi românii sântem înainte de toate creștini, nu numai în biserică ci și în politică. Stăm pe fundamentul de granit al Evangheliei, cerem egalitate pentru toți de o potrivă, considerăm de frați pe toți cari lucrează cu noi împreună pentru binele comun, propagăm dreptatea și pacea între popoare. Dacă partidul creștin-social unguresc, care pășește acum pentru întâia oară pe arena politică, va rămânea credincios principiilor cuprinse în numele cu care s'a botezat, poporul român are să se întâlnească cu el în drum și fără ca să o vâiască anume, așa precum s'a întâlnit în drum cu partidul creștin-social din Austria.

»Agence d'Orient«. Cu ziua de azi va apare la Budapesta corespondența litografiată »Agence d'Orient«, care va culege și răspândi în parte prevalentă informații în legătură cu chestiunea de naționalități din Ungaria. S'a făcut îngrijire ca informațiunile acestea să fie cât se poate adevărate și exacte.

Desărcinarea miniștrilor cehi. Moștor, 1 oficial al Austriei »Wiener Zeitung« publică azi autografele împărătești cu privire la desărcinarea miniștrilor cehi Braf și Zacek. Majestatea Sa a conferit cu acest prilej foștilor miniștri, gratuit, titlul de consilieri intimi.

Ministrul de externe la împăratul. Majestatea Sa i-a acordat ieri ministrului de externe Aehrenthal o lungă audiență. Audiența aceasta, în unele cercuri se comentează ca presemnul unei hotărâri însemnate ce va lua monarhul cu privire la criza din Ungaria.

Spaima în Israel.

De ce s'a temut presa jidovită, se vede că n'a scăpat. Partidele ungurești, de orice culoare, au îmbrățișat pe evrei, cu o căldură demnă de o cauză mai bună, numai în urma faptului, că aceștia se alăturau la orice program. Ba ce e mai mult jidanii, pentru a trage foloase în favorul sionului propagat mai ales aci, în Ungaria, unde li-s'a oferit teren de dezvoltare cu îndărătnicie fără seamăn, au influențat mișcarea politică în direcția națională șovinistă, ferindu-se de a amesteca religia în luptele acestea.

Scopul și l au ajuns pe deplin. Politicianii unguri îndârjiți de evrei împotriva drepturilor firești de dezvoltare culturală a națiunilor nemaghiare din Ungaria și Transilvania, s'au aruncat cu o furie sălbatică asupra școalelor și chiar a bisericilor noastre, în care vedeau o barieră a lăștii maghiarismului pornit de evrei și ațîțat de aceștia.

Deplasarea aceasta a luptelor de pe terenul politic, pe cel cultural a atras atenția unor politicieni unguri cu scaun la cap și au prins condeiul în favorul nostru. Așa au fost contele Széchenyi István, așa a fost baronul Vesselényi — orbul, care în dieta din Cluj spunea, că e o crimă să oprești dezvoltarea culturală firească a unui popor. Așa a grăit marele politician ungur Deák Ferencz, Mocsáry, și în timpurile de acum contele Szapary, înființatorul partidului social-creștin, care a înscris în programul său și libertatea deplină a învățământului în limba maternă acolo unde sânt în majoritate națiunile nemaghiare din țară.

Sionul este deci în pericol. Tradarea contelui Szapary — zic ei — care a îndrăznit să ceară pentru naționalitățile din Ungaria, mai mult decât le prescrie legea de naționalități, mai mult chiar decât ar îndrăzni să pretindă un »hazaáruló» — de deputat naționalist valah, ori slovac — este evidentă.

Dar celace e mai trist — se vaieță israilul — este faptul, că o parte dintre naționalistii unguri, au găsit de cuviință să *împrumute lui Lueger și Moștenitorului de tron* puncte de program și să înființeze în Ungaria un partid politic, care să

nișor în fundul lui c'un cloacan, de săreau schinței, nu din ceaur, ci din urechile trecătorilor.

Copii cu trîmbițe și »muzicuri« suflau pe întrecute marșuri monotone, ținându-se c'o mână de rochia mamei, încărcată biata cu tot felul de craițe și de tinichele.

Domnișoare ușuratec trăgeau ochiade discrete, câte unui fante înmănușat și cu pantalonii răsfrași la modă, care în flacăra amorului s'apropia și li trimetea în urechi pe supt pălăria cât o streșină de trestie, un urlet strident de fiștigoaie.

Ele își astupau urechile, pentru a-și domoli membrana auzului și răsplătau c'un zîmbet de mulțumire gentileța filfisonului.

În altă parte în fața unei șatre cu turtă dulce, un soldat își ținea înlănțuită pe după cap mândra venită de departe, care cu ochii în pământ și mușcându și într'una buzele iritate asculta, cu duioșie poate — cine să pătrundă dintr'o ochire adâncul unei inimi de femeie! — toată jăluirea tânguitoare a băiatului:

»Nu te las tu Sevastă, să știu, că *tată* lumea să duce dracului!« Aăi! cătănie și mai este... da dacă-i fi tu cu minte, n'are să-mi pese, da de te o pune dracu...»

Ce-a mai vorbit n'am auzit. M'a luat curentul cu dânsul și atmosfera zgomotoasă a înghițit ca în nește adâncuri fără fund și tănuirea soldatului.

Mai departe zbierete proaspete lmi obosiau urechile: »Zece creștari o lingură de cafea de argint numai zece creștari! Ultima dlor! Zece mii am vândut azi și mai am una. Nu pierdeți ocazia! Cine-i norocosul? Zece mii în câteva ceasuri și mai am una!! Poftiți dlor poftiți!«

Și jidă-așul, slab, zdrențos, cu părul lipit pe fruntea plină de sudoare, cu ochii injectați de pofta câștigului, învârtea nervos între degete o linguriță de cositor, o vâra supt nasul celor prinși în cursă și-și bătea încontinuu gura, până ce putea strecura marfa în vr'un coș de bucătăreasă, ori în buzunarul vr'unui sătean naiv, ori cam băut o leacă.

Și iarăși se desfăcea pachetul și iarăși *cea din urmă* lingură de cafea de argint, strălucea în lumina soarelui cu luciul ei de cositor.

Mai încolo m'a atras zbieratul desperat al unui negustor de bricege.

O figură roșcovană, murdară, cu ochii mici și șireți, instalată la umbra unei umbrelor gigantice, pe un pedestal de lăzi, făcea adevărate experimente de prestidigitator.

O mulțime de gură-cască admira talentul oratoric al evreului, dar mai ales calitatea fină a oțelului, cu care se operau cele mai magice tăieturi. Trecea tășul prin hârtie par'că ar trece prin apă rece, iar cu cealaltă parte făcea cele mai măestrite figuri pe o bucată de sticlă.

Și fiecare experiment îl însoțea cu explicația necesară:

Aici vinde Ștrul Hillgott
Brișcă cu tăiș cu tot
Două zece cincii grițar'
Un bucat or cât de mar'
Așa taie la hârtie
Cum taie gălușca la Marie (sic)
Cum taie baba botrin la mamalica
Așa taie diamant al mio la sticla.

Un cuțit mar, un cuțit mic un ūveg vágó nu-mai douăzece cincii grițar!«

Și așa o ținea aproape fără respirație până când nu se îndura vr'unul dintre asistenți să-i ia cuțitul din mână, lăsându-i în loc douăzeci și cincii de creștari.

Îndată ce să scăpa de unul, lua altul și începea iarăși cu vocea răgușită să pledeze în favorul unei rable, pe care o capeți ori unde cu prețul pe jumătate.

L'am lăsat și pe asta și am plecat înainte. Un cîrd de fete românce dela sat, toate de o frumsețe uimitoare, nu știu, era frumsețe curată ori-vorba cântecului — erau albe de albele și roșii de rumenele, dar aveau ceva fin de tot și blând în expresia figurei și ochii, hoții de ochi mă cuceriseră.

N'am putut se rezist — sânt bătrîn de aci încolo — și cu toate astoa uite, nu mă sfiesc, să

Institut de spălat și curățire a lui

NAGY KÁROLY

în Cluj-Kolozsvár, Malom utca 4.

Primește pentru spălat și curățit tot felul de albituri bărbătești și femeiești, dantele, perdele etc. Se fac albe ca zăpada și luciul ca oglinda. Comandele din provincă se execută prompt, și cu deosebită îngrijire la pachetare, se spedează franco. Se asigură manipulara conștiincioasă, executare grabată și punctuală.

serviască ideile panaustrice ai acestor dușmani declarați ai unguirilor?»

Frica evreilor e mare. Ei văd în formarea unui partid social-cresțin unguresc paralizarea acțiunii lor mărsave, cu ajutorul căreia au știut să escite pofta șovinistilor pentru o Ungarie mare și să o alimenteze cu tot felul de intrigi și baljocuri descvalificabile la adresa noastră. Tendința lor însă, de a se menține în scaunul putred al atotputerniciei prin un șovinism exagerat și totdeauna nesănătos, a trezit luarea aminte a corifeilor unguiri cu scaun la cap și acum încep să se curețe de lepră, încetul cu încetul.

Era vremea să se infunde odată gurile Farkas-házy-ilor și Sümegyi-ilor (auzi nume ungurești pe ovreii!), care nu căutau altă salvare (!) pentru Ungaria decât nimicirea noastră a »valahilor«.

Blériot a zburat.

București, 1 Noevrie.

Blériot a zburat ieri și a sburat în așa fel încât a despăgubit cu adevărat publicul de neplăcerea care a avut-o Mercuria trecută din incidentul neprevăzut întâmplat motorului aeoplanului său.

Ca să descriem tot — zice raportorul »Minervei« — ce s'a petrecut în după-amiază de ieri ar trebui o pană măiastră. N'o avem, și ne mulțămim să spunem că a fost o adevărată nebunie.

Era o zi de toamnă, cu cerul acoperit cu nori plumburii printre cari, ca o favoare cerească, se ivea ici-colea câte un colț din albastrul ideal al cerului care binecuvintează de atâtea ori pe an pământul fericii noastre țări. Adia un vânt ușor și umedă zăpeză a zilelor de toamnă nu prea se simțea.

Am pornit spre câmpul de experiențe spre orele 1. N'am văzut în viața mea și nu cred să fie mulți bucureșteni cari să fi văzut o animație mai intensă ca aceea ce s'a observat ieri pe drumul lung ce duce dealungul șoselei Kisselef până pe câmpul hipodromului.

Pe ambele alee ale pietonilor un val de oameni se îndrepta grăbit să ocupe un loc mai favorizat. Printre aceste două șiruri ondulate, rinduri, — rinduri de automobile, trăsuri, brecuri, tramcare, camioane, toate mai mult ca încărcate transportau zeci de mii de oameni spre acelaș țel, țelul fiecărui bucureștean pe ziua de ieri.

mărturisesc, că mă apucase un fel de slăbiciune, și m'a luat așa cu junghiuri și cu fiori reci în tot corpul.

Nu știu apucat am de mână pe una din ele, ori am oprit-o cu privirea mea rătăcită — nu mi aduc bine aminte, știu numai că din stolul acesta mândru s'a oprit în fața mea o păsărică, ca o cerasă de roșle și de frumoasă.

Fața ei era în culoarea floarei de trandafir sălbatec, o amestecătură de sânge și de lapte. Ochii ei negrii, încât nu li puteam desluși pupila, se învârteau cu o vioiciune uimitoare în toate părțile, numai înspre mine nu. Cu mâinile, puțin îngrijite, așa cum le au toate fetele dela țară frământa nervoasă un colț de năframă de mătase în culori multe țigănești, cu care-și împodobise braul.

De gâtul ei, ascuns supt nodul unei carpe, ce bătea în cenușiu cu flori pe margini, atârna o salbă bogată de argint, care-i acoperea întregul sinul ei svăpăiat.

— De unde ești draguță? o întreb eu și încerc s'o apuc de barbă. Ea m'a lovit peste mână; desigur, i-a fost frică, că se duce sulemencala.

— Ei, de ce te superi fetișo, — încerc eu s'o îmbrunz — dacă i e drag bădiții de tine!

— Drag? Știu io binye dragostyca tea! Imi

Cînd am pătruns în incinta tribunelor am rămas fermecat. M'am urcat în primul moment pe terasă și de acolo am putut admira tabloul pe care nu cred să mi-l poată zugrăvi cel mai talentat minutor al pene-lului sau cel mai măiestru purtător al condeiului.

Pe peluza populară peste șaptezeci de mii de capete — nu exagerez — ținute într-o ordine desăvîșită de cătră trupele din garnizoană. La tribune acelaș tablou, cu deosebire numai că eleganța elitei noastre sociale dădea un ansamblu mai pitoresc.

În toate, cele peste o sută de mii de suflete cari se asociaseră în același gând să urmărească și să sărbătorească rezolvirea marelui probleme a cuceririi aerului, își dădea impresia exactă e ceace va să zică forța mulțimii. Nicăiri ca aci, un psiholog n'ar fi putut mai bine face psihologia mulțimii, arătată supt atîtea chipuri.

La orele 2 jum. Blériot sosește cu soția sa în automobilul principelui Gheorghe Bibescu și se îndreaptă spre cortul ce adăpostește minunata pasăre sburătoare.

AA. LL. RR. Principii moștenitori cu Augustii lor copii, principele Carol și principesa Elisabeta sosiseră la orele 3 fără un sfert, și puțin în urmă se anunță și sosirea M. Sale Reginei care e atît de entuziasmata de tot ce geniul omeneșc poate revoluționa omenirea.

Primul zbor.

Blériot își pregătește aparatul. Dă ordine. Se îmbracă în costumul său de aviator — un dril albastru ce-i acoperă toată făptura, — își pune șapca și pornește, alături cu aparatul spre câmp. De jur în jurul mașinei zburătoare cordonul de jandarmi menține în mod minunat ordinea.

Mașina e pe câmp, în locul de unde pornesc caii. Blériot se apropie. Publicul de pe peluză îl primește cu ovațiuni.

Semnalul de plecare se dă. Steagul galben anunță că zborul se va face. Vântul adie ușor. Blériot sare cu ușurință în aparat, iar primul său mecanic învârtește helicea de 3—4 ori până ce motorul prinde foc.

Se aude un zgomot asemuitor zgomotului ce-l produce la un loc câteva motoare de automobil, și mașina pornește.

Imediat coada i-se ridică dela pământ și după o distanță de 50 metri tot aparatul e în aer. Publicul e mut de admirație. Pasărea uriașă se urcă, se urcă mereu, ia direcția spre Bucureștii-Nouii; face apol o curbă frumoasă la stînga, se apropie de incintă, se lasă în jos, se urcă din nou în fața tribunalelor și se întoarce iarăși la stînga. E sublim. Muțenia primului moment se transformă într-un entuziasm delirant care numai contenește câteva momente prin uralele ce ies din piepturile celor o sută de mii de oameni.

Pălăriile zbor în aer, unele se agită, batistele flutură.

răspunse răsîtîta, zîmbind șiret printre buzele ei roșii ca fraga.

— Spune-mi cum te chiamă draguță?

— Ilka!

— Ilka? mă mir eu. Și mai cum?

— Ilka Botyis mi-s ghin Chiticheaz.

— Asta e nume unguresc!

— Ce e dacă e unguresc, cân' io mi-s româncă.

Am mai încercat s'o știu cu vorba, dar n'am putut. — Lumea se îmulzea în mine din toate părțile, și împotriva bătăturilor mele se pornise un atac dintre cele mai barbare.

Un țărănoi cât un munte, cam obosit de târ-guietele ce le ținea în spate și de rachiul pe care nu l-a putut ținea în stomac, căci i-se urcase la cap — a avut gentileța să se lase cu toată greutatea lui de »talpă a țării« pe delicatele mele bătă-tături.

Un roi întreg de schintei verzi mi a lucit de odată înaintea ochilor și până mi-am venit în fire, căci ameișem, de par'că mirosisem eter — frumoasa din Chiticheaz a dispărut ducând cu sine și involtul ei malacof ondulător, dar și inima mea de holtei bătrîn. Mi-am șters ochii de lacrimile ivorite, din o explicabilă pietate față de ochiturile mele de găină, zdrobite în un mod atît de barbar, și am luat-o înainte ferindu-mă, pe cât puteam de o nouă catastrofă.

M. S. Regina și principii moștenitori sânt cuprînși de acelaș cald entuziasm.

Dar Blériot s'a depărtat, pentru ca iarăși să facă admirația acelei mulțimi fascinată de minunătia puterii omenești.

Și în mijlocul acestei manifestațiuni de sinceră admirațiune, marele campion al aviațiunei se coboară cu ușurința unei adevărate paseri în acelaș loc de unde și-a pornit zborul.

A. S. R. principele Ferdinand urmat de principele Carol și principesa Elisabeta se coboară de pe tribuna regală și iese pe câmp înaintea îndrăznețului cuceritor al aerului. E un gest frumos, omagiul cel mai de seamă ce se aduce științii universale.

Publicul izbucnește în urale și atunci când A. S. R. principele moștenitor li strînge mîna cu căldură, e un moment sublim pe care rare ori îl poți vedea în viața ta de om.

A. S. R. conduce pe eroul zilei — eroul lumii și al Bucureștilor pe ziua de ieri — în loja regală. Pe tot drumul entuziasmul e de nedescris.

Blériot a zburat în această primă experiență — zborul de durată — 10 minute și 50 secunde parcurgînd 9 km. 700 metri.

În tribuna regală M. S. Regina — iese în fața aviatorului, li strînge mîna și timp de 10 minute nu contenește să aducă elogii celebrului Blériot.

În timpul când M. S. Regina vorbea cu dl Blériot, era să avem de înregistrat un accident cu urmări destul de grave.

Dl. Arthur Rosetti, care se afla pe platforma tribunelor, printr'o mișcare greșită a căzut peste geamul ce acoperă tribunele. Geamul s'a spart, dar din fericire dsa a putut să se apuce de barele de fier și să reziste astfel câteva momente până ce a fost ridicat.

Al doilea zbor.

Se dă semnalul pentru al doilea zbor — cel de distanță.

Blériot se coboară. Mulțimea îi sărbătorește. Mașina e pusă din nou în mișcare și iarăși acel tablou minunat se desfășură în fața privitorilor înmărmuriți.

De astădată Blériot face evoluțiuni surprinzătoare. Se depărtează la 5—6 kilometri de public, se înapoiază. Pasărea omenească se lasă ca o săgeată cu siguranța sburătoarelor cerului; înșeală publicul care crede că a atins pământul și iarăși se înalță în văzduh. E un spectacol mai mult ca sublim, e divin. Emoțiile publicului nu pot fi descrise. Inimile palpită, și întreaga făptură ome-

Ridicînd capul îmi apare înaintea ochilor acelaș tablou de un colorit atît de variat. Lume grăbită, gură-cască din toate clasele societății, jidănași guralivi cu croșețe și șireturi de ghete, cai, căruțe, rahagii cu dulcețuri, și în mijlocul acestui frământări iată-l și pe moșul din Vidra, înalt, cu țundra de pănură veche, cu căciula mare de oaie, pășind rar ca un apostol și cântînd din fluer.

De gât purta legată o traistă sărăcăcioasă de pânză albă odată, plină cu fluier de lemn de paltin.

Cînta un cântec duios. Un fel de plînsoare a sufletului, a miit încercatului suflet de moț se deslușia din slabul sunet de fluier.

Și cum mergea așa agale, nepăsător de lumea ce furnica în juru-i, m'am pus, să-l urmăresc cu ochii. Și nu știu, de ce într'un târziu, atunci când vedenia lui mi-a dispărut dinaintea, mi s'a muiat inima și m'au năpădit din nou lacrimile, boabe fierbinți de lacrimi, de adevărată durere.

Mi s'a părut ca și cum ființa întreagă a neamului meu ar fi fost intrupată în chipul moșului. Istovit, așa cum îl vedeam, sărac lipit pământului, ducînd cu el în tot locul durerea și pîn-gerea... oare nu te muncesc pe tine aceleași dureri și aceeaș jale, neamul meu iubit?

Dudás Sándor

cojocari
Kolozsvar, strada Unio Na. 12.

Pregătește tot felul de articoli aparținători acestei brange, în preț favorabil precum: Bitușe de călătorie, tocuri pentru picioare, lănașii, cojoace pentru bărbați și femei, după modele franceze și engleze, colliere, mînașane, etc. Mare depozit de covoare de lână. Cumpăr tot soiul de blănării de vînat.

nească se manifestă printr'un elan de sinceră expansiune sufletească, atunci când strigătele și uralele nu mai conținesc.

Blériot salută loja regală, agitând din mâni de câte ori trece prin fața tribunelor, și publicul e plin de admirație pentru siguranța și dibăcia cu care e condusă pasărea omenească.

În sfârșit pasărea a obosit, Blériot se lasă, după ce a parcurs 20 kilometri în 17 minute și 23 secunde.

Și de astă dată ovațiuni ce nu pot fi descrise în câteva cuvinte.

Al treilea zbor.

După o odihnă de un sfert de oră, pasărea măiastră își ia iarăși zborul pentru a treia oară, de astă dată spre a face cea mai încercată experiență, cea de înălțime. Se urcă spre aceeași direcție, spre Bucureștii Noi și la întoarcere se înalță, se înalță mereu. Priveliștea e îmbătătoare. Cu aripile întinse stăpânitoare asupra întregului văzduh, pasărea măiastră a lui Blériot pare că sfidează publicul, ce înmărmurit urmărește zborul ei minunat. Și așa la o înălțime de aproape 80 de metri deasupra solului. Blériot se îndreaptă spre Mogoșoaia, trece deasupra gărei, întoarce cu o siguranță matematică spre stânga, înaintează în linie dreaptă spre Bucureștii Noi și la aceeași înălțime se îndreaptă spre bariera Griviței pentru ca iarăși să vireze în spre hipodrom.

Aci, în dreptul mulțimii fascinate se lasă cu înțeleală, ca o pasăre hrăpăreață asupra pradei sale, pentru ca, cu o dibăcie uimitoare să se înalțe imediat, după ce a atins aproape pământul. Aceste evoluțiuni pline de siguranță și făptuite cu o mare ușurință electrizează publicul care numai conțenește în exclamațiuni de admirație și în urale pline de sinceritate, de câte ori pasărea lui Blériot trece deasupra lui.

Sânt orele 5 și un sfert. Domnia zilei începe să apună, Blériot se coboară. Mulțimea îl sărbătorește ca pe un erou. Cuceritorul aerului — de o modestie excesivă — mulțamește cu un zâmbet ușor, cu o agitație a mâinii. E și el emoționat, de emoțiunea publicului pe care l-a pus în admirație.

S'a urcat la 75 metri înălțime sburând 21 minute și 20 secunde.

Pasărea uriașă e dusă în coliba ei de pânză. Blériot o mângăie cu privirea lui de bun stăpân. Își scoate haina de sburător și îl vedem iarăși printre noi, pe pământ, după ce a planat deasupra tuturor cu geniul său inventator.

Sunt 5 și jumătate. Ziua se îngână de-a binele cu primele arătări ale nopții. Mulțimea — această putere uriașă — se îndreaptă în valuri spre oraș.

AA. LL. RR. principii moștenitori se urcă în automobil. M. S. regina plecase ceva mai înainte. În urma automobilului princiar se află d. și dna Blériot în altă mașină. Marele cuceritor al aerului în picioare salută pe principele moștenitor care îi transmite din nou felicitările sale.

Și aci altă sărbătoare din partea publicului, sărbătorire bine meritată pentru acela care ne-a dat prilejul fericit să trecem prin câteva emoții unice în viața noastră scurtă de om.

Și pornim cu toții. E o clamoare, e o zăpăceală lesne de priceput, când te gândești la cele câte-va mi de vehicule ce-și așteptau stăpânii.

Grosul publicului — mulțimea adevărată — o pornește pe jos. E întineric deabinelea. Trămbișele înviorătoare ale trupelor ce au menținut ordinea în mod atât de minunat, ne înviorază și în marșul lor triumfător nimenea nu simte oboseala de care e cuprins, după șase ore de mers și de ședere în picioare.

Pelerinagiul pe șosea, la întoarcere va rămânea pururea în memoria bucureștenilor — după cum veșnic ne vom aminti de sborul minunat al primului om pe pământul țării românești.

Banchetul dela Boulevard.

Meetingul de aviațiune dela Hipodrom, care a avut succesul mai mult decât s'a așteptat, s'a încheiat prin

sărbătorirea d-lui Blériot printr'un banchet ce s'a dat în elegantele saloane a hotelului Boulevard.

A. S. R. Principele Ferdinand, care a rămas entuziasmat de sborul lui Blériot, a ținut să ia parte la sărbătorirea marelui aviator francez, prezidând banchetul ce s'a dat în onoarea lui.

Banchetul a început la orele 8 și un sfert.

A. S. R. principele Ferdinand avea la dreapta d-sale pe d-na Jeanne Blondel, pe d. Louis Blériot și pe d-na Alexandrina Gr. Cantacuzino. La stînga pe d-na principesa Marta Bibescu, pe d. C. C. Arion, d-na Jeana Văcărescu, d. Gr. Cantacuzino, d-na Nina Leonida.

În fața A. S. R. principelui Ferdinand, se afla principele G. V. Bibescu, d. C. Blondel, ministrul Franței, Al. Djuvara, ministrul de industrie, d-na Alice Blériot și d-na Darvari.

După ce s'a servit un admirabil menu, la șampanie primul toast a fost ridicat de principele Gheorghe V. Bibescu, care a ridicat paharul în sănătatea M. Sale Regelui care a încurajat aviațiunea primind în audiență pe d. Blériot și în sănătatea principilor moștenitori cari au prezidat acest mare meeting de aviațiune, dînd astfel mai multă importanță acestui eveniment.

A. S. R. Principele Ferdinand a ridicat apoi paharul spunînd: În sănătatea dnei și dlui Blériot.

Publicul a izbucnit în aplauze, sărbătorind astfel încă odată pe celebrul aviator francez.

A vorbit apoi d. I. Cămărășescu, simpaticul secretar general al clubului automobil, căruia i-se datorește în primul rînd marea fericire pe care au avut-o bucureștenii de a vedea primul om sburător.

Dsa a spus că deși nu are calitatea să vorbească în această împrejurare, se simte totuși dator să pronunțe câteva cuvinte asupra cauzei frumoase care ne întrunește astă seară aci.

Am îmbătrînit cu zece ani, a spus d-sa. Acest lucru nu trebuie să îngrijească nici pe domni și mai ales pe doamne. E vorba de cei zece ani pe cari i-am cîștigat grăbind strălucita ocaziune de a pași cu îndrăzneala geniului românesc pe calea progresului.

Murmurul aripilor aeroplanului pe care Blériot l-a purtat azi cu siguranța cea mai desăvîrșită pe deasupra capetelor poporului, adunat pe hipodromul dela Băneasa a făcut să tremure în inima tuturor romînilor entuziasmați coarda celor mai sincere simțăminte pentru lăcomia propășirii lui pe calea progresului.

Cel mai simplu român cînd a putut zice: Gloire — Blériot! s'a gîndit de sigur la fama celui ce tăia văzduhul prin puterea lui de muncă și genialitate, dar s'a simțit înfiorat de comunicativitatea pe care o are geniul francez în tot universul.

Acest elan de recunoștință nu se restrînge însă nici asupra clubului automobil, nici asupra celor ce au organizat meetingul, ci asupra AA. LL. RR. Principele Ferdinand și Principesa Maria, Augustii noștri patroni, cari au arătat cea mai mare bunăvoință și au dat tot sprijinul stăruințelor noastre.

D. Cămărășescu a terminat spunînd că ridică paharul în sănătatea dnei și dlui Blériot și pentru eterna faimă a geniului francez. Trăiască Blériot, trăiască Franța.

D. Blériot a vorbit cel din urmă.

Aviatorul francez purta la gît comandaria »Coroanei Romîniei«.

D-sa a mulțumit A. S. R. principelui Ferdinand și clubului automobil pentru primirea pe care a avut-o în România.

Această primire îi va rămîne ca o frumoasă amintire pe care nu o va uita niciodată.

A terminat cu următoarele cuvinte: Trăiască România! Trăiască principele Ferdinand! Trăiască clubul automobil.

După acest toast, d. și d-na Blériot, însoțiți de d. Cămărășescu au plecat la gară.

Aci au fost nevoiți să renunțe la plecarea deoarece nu era un tren expres, rămînînd ca să plece azi dimineață. A. S. R. a părăsit banchetul la orele 10 jum. după care majoritatea membrilor s'au dus la club, unde membrii au continuat să sărbătorească succesul lui Blériot, care este și al clubului.

Membrii clubului automobil au ținut să sărbătorească evenimentul zilei de ieri și printr'o întrunire frățească chiar supt acoperămîntul casei lor.

S'au adus elogiile celor cari au avut nimerita idee de a aduce pe Blériot în București și îndeosebi sânt de reținut spusele dlui ministru care a ținut să accentueze că venirea și zborul lui Blériot în București formează pentru știința noastră o pagină ce va rămîne neuitată.

Experiențele dlui Vlaicu.

Veștile ce ne sosesc din București despre experiențele dlui Vlaicu ne umplu de mare bucurie. Compatriotul nostru este pe cale să cucerească un loc de cinste neamului românesc întreg și Ardealului în special, în marele concurs al lumii pentru cucerirea aerului. Iată ce citim în ziarul »Minerva« despre experiențele sale din București:

Din pricina modestiei inginerului Vlaicu — scrie — am fost siliți să încelăm a da amănunte asupra aeroplanului său.

Socoteam că în fața insistențelor sale sincere trebuie să ne plecăm. Un confrate însă, căruia probabil i-se ceruse cuvîntul de cinste ca și nouă — spre a l constrînge să ne scrie, ne dezleagă de însărcinarea de onoare pe care ne-am luat-o și ne dă dreptul să vorbim și noi cu entuziasmul pe care o invenție românească o poate stârni în suflete românești.

Eri dimineața, la orele 10 d. inginer Vlaicu s'a dus la Cotroceni, unde familia princiară a cercetat aparatul său ingenios. A. S. R. principele Ferdinand ca și A. S. R. principele Carol se interesează de aproape de aviațiune și se înallege bine plăcerea pe care o resimt cînd văd încercări românești.

Inginerul Vlaicu, a lansat aparatul său în direcții deosebite, în pozițiuni diferite, arătînd auguștilor privitori, aceleași admirabile evoluțiuni cari la Filaret au stârnit un entuziasm indescribibil printre miniștrii, ofițerii superiori și intelectuali adunați acolo.

Inginerul Vlaicu a fost felicitat și încurajat de Alteța Sa regală, prin cuvinte calde și entuziaste.

Într'un număr viitor vom face o descriere a aparatului pentru care s'a și cerut brevetul de invenție.

Intrunirea

comitetului Reuniunii femeilor române din Arad.

— 2 Noembrie.

Azi la 5 s'a întrunit, în saloanele doamnei Letiția Oncu, comitetul Reuniunii femeilor române din Arad.

S'au prezentat doamnele Letiția Oncu, Livia Vuia, Eugenia C. Pop, Iovanca Nemet, Adriana Ispravnic și Mariina Bocu, d. Sever Bocu secretar și dd. Dr. Cornel Iancu și Dr. Iustin Marșeu consilieri. Celelalte doamne cari fac parte din comitet și-au scuzat absența.

Dna vicepreședintă Letiția Oncu a făcut o dare de seamă asupra rezultatului de pîn'acum al colectei, care este încă în curgere. S'a strâns pînă acum suma de 20,133 coroane, elocați la banca »Victoriei«.

Comitetul a constatat cu mulțumire acest rezultat, mai ales că cea mai mare parte a listelor nu este încă înapoiată, și a luat hotărîrea să facă o propagandă și mai vie și intensă pentru adunarea fondului.

S'a decis apoi, că din prilejul inaugurării palatului »Tribunei« care va avea loc la 27 Noembrie st. n. Reuniunea să aranjeze seara un mare concert și bal în favoarea fondului de zidire.

Doamnele din comitet au schimbat apoi timp mai îndelungat păreri asupra diferitelor proiecte puse în discuțiune privitor la adunarea capitalului necesar pentru înapoierea scopului ce urmăresc.

Ședința s'a terminat la 6^{1/2}.

Rummolit. Articol necesar la economia casnică. Cine vrea să aibă plăcerea de a gusta la casa sa rom bun, curat și aromatic, să se folosească de »Rummolit«. — Prețul unei sticle 70 fileri. 10 sticle 7 cor. — O sticlă e de ajuns pentru a produce 2—3 kilogr. de rum veritabil.

Depozit principal: **MOLDT BÉLA**, farmacist Gyertyámos.

Hustokol. Medicii o folosesc cu mult succes la îmbolnăvirea organelor de inspirație, boale de piept, catar de plămîni, catar măgăresc; contra tusei, astmei etc. — Prețul unei sticle 6 coroane. 3 sticle 16 coroane.

„Crema-Ideal-Violetta“ de prezent cea mai bună și nesticăcioasă cremă pentru față și mâni. Prețul 1 cor., și 2-50 cor.

Doloresit. Cel mai sigur și mai cu efect medicament la întărîtare intestinală și pentru junghieri în oase, dureri sfâșietoare, înțepeniri, precum și contra tuturor boalelor ce obvin prin răceală. La începutul boalei e de ajuns și o singură sticlă; la boale învechite folosirea a 3—4 sticle sunt de ajuns pentru totala vindecare. — Prețul unei sticle 4 coroane. 5 sticle 15 coroane.

Impărăția cea bolnavă.

Criza.

Arad, 2 Noembrie.

Dela distanță, de unde ochiul ager și mintea limpede poate cuprinde în toată întinderea lor frământările complexe ce prezintă viața publică a monarhiei noastre și de unde corelativitatea dintre cauzele și efectele ce se dau pe față în crizele permanente din Austria și Ungaria, apare mai evidentă, — ne sosește azi o confirmare a părerilor pe cari lupta națiunilor nemaghiare din Ungaria, și în special a românilor, le-a accentuat de nenumărate ori, dar durere, fără ca ele să găsească răsunet în sufletul celor ce veghiază asupra destinului monarhiei. Confirmarea ne-o aduce ziarul »Deutsche Tageszeitung« din Berlin într'un limpede primarti ol, intitulat »Das Kranke Oesterreich Ungarn«.

Partea primă a articolului se ocupă de situația actuală din Austria, pe care o găsește tristă și desnădăjduită, — partea a doua e consacrată stărilor dela noi și spune cam următoarele: Nici în Ungaria situația nu-i mai frandafirle. Și acolo vechea constituție s'a ruginit, fără să se fi găsit una mai bună în locu i. Dreptul electoral care — mărginit la vre-o câteva sute de alegători — a asigurat vreme de patru decenii dominațiunea ungurească, nu se mai poate menține supt nici o împrejurare, deoarece existența lui condiționează numai auzita oprinare a celorlalte națiuni. A da acestor națiuni o parte esențială în conducerea statului, înseamnă să crezi în Ungaria un parlament asemănător cu cel al Austriei, care oglindește luptele aprinse dintre deosebitele naționalități și prezintă icoana descompunerii naționale. Și, pornind din acest motiv, nici nu i-se poate lua în nume de rău guvernului (autorul înțelege aici pe factorii cari hotărăsc politica întregii monarhii), că după relele experiențe ce a făcut cu votul universal dincoace de Leitha, nu mai simte nici o plăcere să experimenteze cu el și dincolo de ea.

Iar dacă împăratul-rege ar împlini toate pretențiunile partidului independist, dominațiunea ungurească s'ar întări din nou și în acest caz n'ar mai fi departe timpul când monarhia s'ar rupe în bucăți prinse de olaltă numai prin firul unei persoane. Concesiunile măresc numai chaosul relațiilor cu Austria. Că peste tot au putut să ajungă lucrurile în Ungaria atât de rău, vina o poartă slăbiciunea coroanei. Niciodată nu s'ar fi însălbătăcit atât de grozav moravurile parlamentare, dacă stăpânirea din Viena n'ar fi fost atât de îngăduitoare față cu pretențiunile slavilor și ale ungarilor, dacă nu s'ar fi urmat mereu o politică oarbă, ci din când în când s'ar fi ingerat în mersul lucrurilor cu o mână energică.

Articolul atribuie slăbiciunii coroanei atotputernicia de azi a cehilor. Să nu ne prindă mirarea dacă într'o bună dimineață vom auzi pe cehi strigând: »Jos Austria, trăiască Serbia!« Tot atât de vinovată e coroana și în politica ei față cu ungarii: Coroana nu s'a mai săturat de vesnicele experiențe zadarnice nici azi, — ea deschide și disolvă iarăși și iarăși camera, urmează tratative fără sfârșit cu oameni de pânura lui Wekerle și a soților săi, în ciuda faptului că aceștia au înșelat fățiș coroana și au păcălțit-o, căci au adoptat un pact, un compromis, din care ei n'au voit să împlinescă nimic și cu atât mai puțin puteau să împlinescă.

Părerii întru toate la fel are și »Deutsche Zeitung« cu privire la criza ungară și în

butul enormelor subvenții ce risipește din visteria țării guvernul unguresc, pentru a-și face o presă favorabilă în străinătate, tot mai generală e osânda morală ce aduce această presă asupra politicianilor unguri, și a lipsei de energie ce se manifestă de atâta timp din partea coroanei.

De sine înțeles că tendințele anticehești ale articolului din »Deutsche Tageszeitung« nu ne privesc, ca fiind preocupate, cu atât mai binevenite ne sânt însă pasagiile în legătură cu criza din Ungaria, deoarece ele au fost remarcate de ziarele citite de moștenitorul de tron și poate vor forma un motiv mai mult pentru o hotărîre mai energică a coroanei. Oricât de târziu să urmeze aceasta hotărîre ea nu poate să fie o nouă capitulațiune în fața oligarhilor unguri. Nu, nici chiar dacă nu va fi înțeles nici acuma însemnătatea pierderii ce-ar îndura coroana, rupându-se și cel din urmă fir de credință de care atârână azi grele toate nădejdiile noastre de mai bine.

Consiliul de miniștri.

Budapesta, 2 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). Consiliul anunțat pe mâine, din cauza că tratativele cu privire la o înțelegere între partide nu s'au terminat, va avea loc numai Joi, în localitățile ministerului de comerț.

În sferele politice a stăpânit și azi liniștea. Se crede că o nouă colaborare a partidelor e împiedicată numai de grupul lui Justh și că »elementele moderate« al partidului kossuthist își vor da concursul pentru grăbirea soluțiunei. În acest caz Justh cu aderenții săi ar trece în opoziție. Camera însă nu o va convoca de teamă că după cenumărul aderenților săi a scăzut cu 30 până în 40 de inși, nu se vor putea ținea ședințele.

Kossuth pentru bancă.

Budapesta, 2 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). La telegrama ce i s'a adresat Duminecă din partea adunării pentru bancă din Dobrișin, Kossuth a răspuns tot telegrafic următoarele:

Pentru banca națională am făcut și până acuma tot ce mi a stat în puteri și în tot locul unde mi s'a dat ocazie pentru o acțiune serioasă. Convingerea mea e că principiul nostru se va înfăptui curând ori mai târziu, deoarece independența creditului e inexistentă, iar fără independență economică țara nu va mai putea suporta sarcinile ce cresc din ce în ce —, cu cât starea noastră culturală se ridică și poziția noastră de mare putere crește.

Intrunirea

din palatul »Tribunei«.

Arad, 2 Noembrie.

Astăseară, la ora 6, o întrunire a publicului românesc din Arad a avut loc în localitățile noului palat al »Tribunei«.

Intrunirea a fost convocată de d. Nicolae Oncu, deputat, cu scopul de a arăta mai întâi acestui public noua instituție națională ce s'a ridicat, spre fala românească, în Arad.

În vastele încăperi ale noului palat, iluminat splendid, s'au prezentat foarte mulți membrii ai societății noastre. Între cei prezenți erau dd. Nicolae Oncu, Dr. Aurel Demian, Dr. Sever Ispravnic, Gheorghe Purcariu, Paul Rozvan, I. Iiu Herbay, Dr. Ioan Nemet, Vasile Papp, Traian Vațian, Dr. Iustin Marșieu, Dr. Cornel Iancu, Alexe Vesalon, Vasile Goldiș, Atanasie Popovici,

Aurel Chelniceanu, Dr. Stefan C. Pop, Eugen Popovic, Mihai Popovici, Petru Veslon, Dr. Iustin Suciu, Gheorghe Stan, Virgil Antonescu, Ioan Molcovan, Vasile Arjoca, Gherasim Serb, Gheorghe Popovici etc.

Oaspeții au fost primiți de membrii redacțiunei.

D. Nicolae Oncu salută în puține cuvinte pe cei prezenți în noul și falnicul lăcaș. Spune, că fiind acum definitiv terminat, a ținut să-l arate întâi societății din Arad. Aceasta instituțiune, spune, are menirea să servească pe veci, interesele politice și culturale ale neamului românesc. Intemeietorii ei s'au îngrijit să-i asigure această menire în slujba partidului național român acum și pentru totdeauna.

Oaspeții au aplaudat cu frenes'e cuvintele dlui Oncu.

Îi răspunde d. Petru Truția. Spune că i-se pare un vis ceea ce vede. În mijlocul acestui oraș atât șovinist, cine dintre noi s'ar fi gândit să vază aeva un așa splendid palat național! Aduce elogiul dlui Oncu, căruia i-se datorește nu numai meritul inițial ci și acel al întrupării aceste îndrăznețe idei.

Oaspeții aduc felicitări și omagii dlui Oncu.

Dl Oncu aduce la cunoștință celor prezenți că s'a hotărât inaugurarea solemnă a palatului »Tribunei« pe 27 Noembrie st. n. cu care prilej se vor invita toți prietenii ziarului precum și alți fruntași de pretutindeni.

Oaspeții în urmă ni-au vizitat atelierile, sala de mașini, expediția, administrația, librăria, arătându-se foarte mulțumiți și încântați de cele văzute.

Turburări socialiste în România.

Reîntoarcerea Dr. lui Rakovsky. — Urmărirea lui din partea guvernului. — Protestările muncitorimel.

În numărul nostru de ieri am arătat că Drul Rakovsky, șeful mișcării socialiste în România după ce a fost expulsat din țară și a trăit vre-o doi ani în străinătate s'a înapoiat din nou voind să continue în mod clandestin această mișcare. A fost însă — după cum am spus — arestat. O nouă încercare de expulsare n'a reușit, deoarece autoritățile ungare au refuzat să primească expulsați străini pe teritoriul Ungariei.

Astfel guvernul român s'a văzut deocamdată nevoit, să țină arestat pe Rakovsky.

Se vede însă că întoarcerea în țară a șefului mișcării socialiste a fost pusă la cale de aderenții lui, căci îndată ce s'a zvonit că a fost arestat s'au pornit în toate orașele principale ale țării o mulțime de întruniri de protestare, cari în unele părți au denaturat în încercări sângeroase cu organele ordinii publice.

La București.

În capitala țării s'a ținut încă Duminecă dimineața întruniri în favorul drului Rakovsky. O mulțime de oratori au pledat pentru readucerea lui în țară, și pentru pornirea cu puteri unite a mișcării socialiste, care are nobila menire, de a îmbunătăți soarta celor asupriți.

Seara s'a ținut la cercul »România Muncitoare« o adunare de protestare, la care au luat parte peste 3000 de lucrători.

Au vorbit mai mulți avocați relevând importanța mișcării socialiste în România.

Pentru astă seară — Marți — s'a convocat o nouă întrunire din partea măștrilor tâmplari.

S'au citit telegrame de aderență din toate părțile țării.

Intrunirile din București au decurs fără vr'un conflict oare-care.

Se așteaptă însă și aci încăierări cu poliția, dacă socialiștii vor persista în propaganda lor.

Grave tulburări la Iași.

Pe ziua de Duminică a fost convocată la Iași o întrunire de protestare împotriva executării lui Ferrer și a espulzării doctorului Rakovsky.

Încă dela ceasurile două sala Pastia a fost înțesată de lume, în majoritate muncitori.

Lojile erau ocupate de studențime.

A prezidat profesorul universitar P. Bujor, care declară, că este o datorie morală ca lumea intelectuală să protesteze împotriva unor acte, care nu mai corespund luminei secolului actual.

Când a amintit de chestia Racowsky studențimea din loji a început să facă un sgomot infernal, spuind, că vor permite să se vorbească numai de Ferrer însă nu vor da voie să se amintească de Racowsky, care este un trădător.

Muncitorimea din sală în semn de protestare a dat asalt lojilor să le golească. A fost însă oprită la timp de poliție, pentru a să evita o încăierare.

S'a produs în urmă o larmă asurzitoare. Muncitorii cântau »Marseilleza«, iar studenții înțonau cu zgomot: »Deșteaptă-te Române!« Profesorul Bujor a fost silit să-și întrerupă discursul, a strigat însă, că zădărnicierea acelei întruniri, va însemna aranjarea unei și mai grandioase adunări de protestare.

Timp de două ceasuri sala de întrunire a fost în o fierb re indescrisibilă. Studenții și muncitorii să fluerau și să injurau reciproc.

Sala e devastată.

În totul acestei fierberii muncitorii reușesc să aducă pe scenă o pompă cu apă, pe care au îndreptat-o asupra studenților aruncând asupra lor o mare cantitate de apă.

Studenții în mânia lor aruncau cu scaune și cu ce li cădeau în mâni. Panica a devenit din ce în ce mai mare și publicul se îmbulzea spre ieșire.

După multă trudă poliția reușește să împiedece devastarea sălii, care ajunsese într'un hal de nedescris.

Studențimea stăpână pe sală.

Din încăierarea aceasta studenții rămân invinșători. Ei ocupă scena și se începe în urmă seria discursurilor.

În entuziasmul general, ia cuvântul studentul Lăzărescu.

D-sa spune că inițiatorii întrunirii de protestare nu sânt români, nu simt românește și sunt dușmanii românilor.

Puteau să protesteze contra executării lui Ferrer, nu le era însă permis să protesteze contra isgonirii unui om străin de neamul românesc.

D. Lăzărescu zice că socialiștii sânt acei cari au provocat scandalul dela Iași și termină anunțând că studenții se vor întruni la Universitate, spre a protesta contra provocărilor scandalului și contra d-lui P. Bujor, profesor universitar, care s'a pus în slujba cauzei ostile națiunii române.

Studentul Ibrim, într'o vehementă cuvântare, spune că manifestația studențească a fost o manifestație a conștiinței naționale.

Susține că evreii au fost aceia cari au provocat întrunirea și atacă violent curajul lor de a se întruni spre a ponegri națiunea română.

Spune că Dr. Rakovski e un trădător și că muncitorimea română trebuie să-și îndrepte speranțele, nu spre acesta, ci spre d. N. Iorga, cel mai luminat fruntaș reprezentant al cauzei poporului român.

Ultimul vorbește studentul Ionescu-Gavora, care propune ca studenții să manifesteze demn pe străzi, cântând »Deșteaptă-te române«, imn care a fost fluierat de socialiști.

Manifestația.

Terminându-se cuvântările, studenții, cu stegulețe tricolore, pornesc în grup prin piața Unirea spre str. Carol I. cântând »Deșteaptă-te române« și alte imnuri naționale.

Au manifestat și la locuința d lui A. C. Cuza, după care s'au împrăștiat în liniște.

În provincie

Alte întruniri au mai avut loc la Botoșani în care s'a propagat ideea sindicalizării. S'a protestat și aci împotriva expulzării Dr.-ului Rakovsky.

În aceeași zi — Duminică — socialiștii din Ploești au protestat în acelaș senz într'o adunare foarte cercetată.

La Galați de asemenea muncitorimea a ținut o adunare de protestare, cu care ocazie mai mulți muncitori și au ridicat glasul pentru repatrierea lui Rakovsky.

La urmă s'a cetit o moțiune de protestare contra expulzării șefului mișcării socialiste.

Agitația ce continuă în întreagă țeara și noui întruniri sunt iminente.

Vom da la timp amănunte.

Mari demonstrații în București.

București, 2 Noembrie.

(Dela corespondentul nostru). Muncitorimea a organizat aseară aici un meeting de protestare împotriva guvernului, pentru arestarea doctorului Racovsky la Căineni. Rakovsky venise în țară ca să apeleze întruiva espulzării sale din 1907, invocând dreptul său de cetățean al statului român.

Oratorii meetingului de aseară au ținut vorbiri julinante și au pretins recunoașterea dreptului de cetățean a lui Racovsky.

După adunare muncitorimea voia să parcurgă Calea Victoriei și stradele principale, a fost însă oprită de polițiști, cari li-s'au opus cu spadele. Mulțimea întăratată a început să arunce cu cărămizi și pietri asupra poliștilor. Abia într'un târziu au izbutit poliștii să împrăștie pe socialiști și să restabilească liniștea. Atât din partea poliției cât și a muncitorimei sânt câți-va grav răniți.

Socialiștii amenință că vor organiza meetinguri la fel în toate orașele și porturile țării. Din Galați Brăila și Constanța se vestește că socialiștii agită pe muncitori să înceapă o grevă generală.

Din străinătate.

Revoluția greacă.

Mișcările din Grecia a căror dezvoltare era privită la început cu atâta îngrijorare au fost suprimate repede. Revoluția n'a fost organizată de întreg corpul armatei, ci numai de un siguratic grup al ei, și cu trupele rămase credincioase, revoluționarii au fost ușor puși în imposibilitate. Personalul torpiloarelor răscolate s'a predat autorităților, între așteia sânt și nouă ofițeri dela marină. Tybaldos, instigatorul răscoalei a scăpat teafăr, dar împrejurimea muntelui Paros a fost înțesată de jandarmerie și arestarea lui e așteptată din clipă în clipă.

În Athena e acum liniște, ieri au îngropat pe cei căzuți pe bordul vaporului Svendoni, garda orașului s'a reîntors în cazarmă.

Scopul lui Tybaldos se spune că ar fi fost trântirea actualului guvern și să formeze un altul, în care el să aibă rolul de dictator. Când liga militară a aflat Joia trecută despre aceste planuri, a hotărât să împuște pe Tybaldos dar a abzis pe urmă de acest plan.

Cătră comandantul arsenalului se spune că ar fi zis Tybaldos »Vreau să o sfârșesc odată, voi lua flotila în stăpânire și-mi voi îndrepta tunurile asupra Pyreului«. Se spune însă că pe lângă acestea Tybaldos i-și pusese în gând și masacrarea mai multor politicieni și ziariști.

Alaltăieri a avut loc în Atena un consiliu de ministri la care a luat parte și primprocurorul statului. După părerea acestuia revoluționarii trebuî judecați de autoritățile civile, căci ei sânt condamnabili pentru transgresiuni politice — căci numai astfel se poate clasa fapta lor — și ca atare pedeapsa cu moarte este esclusă.

Ecoul revoluției.

Pe moșia Menelaos din Peloponez, care a fost dăruită principelui de regele George, din incidentul căsătoriei sale, s'a răscolat întreagă țărâimea și cer împărțirea pământului și predarea lui țărânilor spre rescumpărare. Țărâni au trimis regelui o telegramă în acest înțeles.

Paralizarea turburărilor de puterile europene.

Pentru siguranță Anglia a mai ancorat în portul dela Phaleron încă două vapoare de război cu totul sânt acum în port patru vapoare engleze, și unul rus. Puterile proteguitoare pertractează între ele felul cum s'ar putea îmbunătăți situația în Atena; s'a luat în program și proiectul Rusiei, ca la caz că ofițerii nu se vor reîntoarce la activitatea lor de mai înainte, în Pyreu și câteva orașe mai însemnate să fie debarcate trupe internaționale.

Turcia și revoluția greacă.

La vestea că flotila răsvrătită a grecilor stă gata să intre în apele cretane, guvernul Turciei pentru ca să-și apere interesele în insulă, a echipat trei vapoare și trupe, ca acestea să fie în tot momentul gata de plecare spre Creta.

Țarina Rusiei în Italia. Ziarul *Messagero* din Roma aduce știrea că Țarina Rusiei e hotărâtă să petreacă în Italia jumătatea a doua a iernii. Având în vedere aceasta hotărâre a Țarinei regele Italiei i-i va ceda un castel al său pentru a se putea instala cu tot confortul. Țarul își va însoți soția până în Italia.

Demisia cancelarului Germaniei. O telegramă din Berlin anunță, că în cercurile politice de acolo se dă ca sigură iminenta demisie a dlui Bethmann Hollweg, succesorul lui Buelow. Se svonește că-l va urma în funcțiune amiralul Tirtitz.

Menelik pe moarte. Agenția »Havas« din Paris află că Menelik, regele, Abesiniiei zace în agonie în orașul Adis-Adebn.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 2 Noembrie n 1909.

— O nouă secție a poliției de graniță. Ministrul Andrassy — dupăcum aflăm a hotărât să înființeze o secție a poliției de graniță, cu sediul în Sibiu, pentru supraveghiere a numărșilor excursioniști din România. Noua avantgardă a »ideii« va fi fără îndoială la culmea chemării sale.

— Kossuth Ferencz și interesele... alegătorilor. Era să zicem interesele țării. Ni-am dat însă seamă, că părinții patriei acesteia nenorocite, se îngrijesc foarte puțin de orfana lor copilă. Mai mult poartă grija buzunarelor proprii și a mandatului.

Este știut de toată lumea, că în Ungaria un mandat costă foarte scump. Aici nu voința poporului e suverană la alegeți ci banul, iar în părțile noastre pe lângă bani și sulița jandarmului

Dar nu-i nimica! Sunt destule fonduri secrete de aruncat pentru presa de partid și pentru alegeri. Ce-i o sută, două de mii de coroane pentru un mandat, pentru o proptea a partidului.

Poporul plătească, dacă nu plece în America! Ai noștri, feudali să trăiască!

Kossuth ca să nu sărăcească budgetul secret al coaliției joacă, mai bine zis înșală cu cărțile pe față. El dă cadou celor ce l-au ales o linie ferată vicinală în cursul lui, dela Czegled la Csermő. — E și mai ușor transportul la viitoarele alegeri.

Da, dar e vai de țară, când să ține atât de puțin cont de interesele ei economice.

— **Convocare.** Membrii desp. ppsc Arad prin aceasta se convoacă la I conferință din anul adm. 1909/10 pe ziua de 31 Octomvrie (13 Noemvrie) în școala centrală gr.-or.-rom. din Arad. Măndruloac la 14/27 Octomvrie 1909. Ioan Vancu, președinte, Cristea S. notar.

— **Amintirea lui Șaguna în Viena.** Primit de la corespondentul nostru: În capela română s'a ținut azi un parastas pentru odihna sufletului lui Andrei Șaguna, oficial de părintele Dr. Virgil Cioban. În urmă d. Dr. Cioban a ținut o frumoasă predică arătând meritele celui »mai mare arhiepiscop al românilor din Ungaria«, și sfătuind tinerimea să studieze istoria bărbaților mari a neamului. A asistat un foarte numeros public românesc din capitala monarhiei.

— **Un nou turn Babel.** Religionea lui Iezreel e persecutată. Știți cine e Iezreel? Un fost soldat englez din Indii, care a înnebunit în urma unei insolății, și înnebunind, a fondat o sectă religioasă.

Iezreelii — numele pe care și l-au luat zdepții acestei ereții — nu trebuie să și taie niciodată, nici barba, nici părul. O însemnată colonie de credincioși grupată în jurul noului Messia, care adună în scurtă vreme o avere strășnică. Un milion din această avere, fu cheltuit cu clădirea unui nou turn Babel, pe înălțimile muntelui Chatham.

Această uriașă clădire poate să încapă cinci mii de credincioși, cari vor fi scăpați dela moarte când va veni ziua judecării din urmă.

Zilele acestea însă, se arată în turnul lui Iezreel o ceată de soldați ai contelui Rochester, cari dădură afară pe locuitorii, fiindcă n'aveau cu ce să și plătească darea către stat. I goniții rățără două zile pe străzile lui Chatham până în ziua când principale Mihail, șeful actual al Iezreel-iștilor, găsi cincizeci de livre sterline, ca să împace birul.

...Astăzi, credincioșii s'au urcat din nou în turnul lor, așteptând să se sfârșească lumea. Să dea Dumnezeu!

— **Cadavrul lui Ito în Tokio.** Cadavrul lui Ito a fost adus în Tokio de un vapor de război. La gară l'a așteptat întreaga elită japoneză, între alții și șapte principii cari au însoțit convoiul de îngopare până la palatul lui Ito. Străzile erau înșesate de lumea imensă care venisă să dea ultimul tribut celui mai mare om. al Japoniei. Inmormântarea va avea loc Miercuri, săptămâna aceasta.

— **Logodnă.** D.șoara Maria Ganea și d. Iuliu Anca comerciant din Sassebeș, logodiți. Felicitări.

— Ni s'anunță logodna d.șoarei Elisaveta I. Iosof din Cut, cu d. Ioan Popa teol. abs. din Apoldul-de-jos. Felicitări.

— **Explozie într'o mină din Munții apuseni.** Intr'o mină de aur din lara s'a întâmplat o mare nenorocire pe urma unei explozii de dinamită. La intrare chiar, știolna Maria s'a surpat și dărâmurile au îngropat pe șeasă muncitori. Minerul Gherasim a murit în cele mai îngrozitoare chinuri, strivit de dărâmurile stâncilor. Ceilalți muncitori au scăpat cu răni diferite. Direcțiunea minelor a deschis o anchetă contra supraveghetorului Drăgan Ioan.

— **Post de medic.** Postul de medic cercual peste comunele Vlădeni și Tințari din cercul pretorial Șărcaia, comitatul Făgărașului, devenind vacant, pretura din Șărcaia a deschis concurs cu termen până la 25 Noemvrie a. c. Alegerea este la 28 Noemvrie a. c. la 11 oare a. m. în cancelaria primăriei din Vlădeni unde este și sediul medicului. — Ar fi de dorit să vie un medic român.

— **O mare nenorocire în Paris.** Din Paris vine știrea că ieri când se întorcea muncitorimea din excursiune, trecând prin suburbiul Montmartre, deodată s'a deschis pământul înaintea lor înghițind un bărbat și o femeie. Muncitorii cu ajutorul sergenților au încercat să scape pe cei doi nenorociți, dar munca de salvare a trebuit întreruptă, căci pământul se deschidea mereu și cei doi cădeau tot mai adânc. Au venit pompierii și s'au coborât în adâncime cu frânghii și bărbatul a putut scăpa teafăr, pe când femeie nu i-s'a putut da nici un ajutor, căci pompierii au fost scoși afară — văzând largirea care să mărea amenințător, peste capul celui introdus în prăpastie. Pământul s'a lărgit mereu și deschizătura are cinci metri lățime și șeșase lungime. Casele din jur au trebuit propiite, căci stau gata să se prăbușească.

— **Un aeroplan în faceri.** A ars zilele trecute în Hamburg aeroplanul *Lanchet Besas*, în vreme ce mecanicul Pequet a încunjurat aviadromul. Dezastrul s'a întâmplat, în urma exploziei motorului de benzină, la o înălțime destul de mare, dar mecanicului i-a succes să se coboare la 5 metri dela pământ și a sărit jos, alegându-se cu câteva răni ușoare — pe urmă a fost transportat la spital. Aeroplanului i-au ars amândouă suprafețele de sustentățiune.

— **Un nebun în cușca hienelor.** Un om s'a oprit zilele trecute în Jardin des Plantes din Paris și desbrăcându-și haina a sărit în cușca hienelor și încunjurat de lacomele beștii a început să se învârtăască într'un joc infernal. Nenorocitul numai cu mare greutate a putut fi scos din cușcă și s'a constatat că e un nebun decurând evadat dintrun ospiciu de alienați.

— **Faceți încercare!** Fără căldură în decurs de 5 minute se poate pregăti cel mai fin rum, licher, rachiu și cognac. Prețuri foarte moderate: Pentru 1 litru de rum 32 fil. Pentru 1 litru cognac 40 fil. Pentru 1 litru licheur 50 fil. Pentru 1 litru rachiu 20 fil. Pentru 1 litru de spirt rafinat de 60% 2 cor. 20 fil. La fiecare sticlă se dă și modul de întrebuințare. Pentru bunătatea beuturilor garantez numai atunci, dacă materiile pentru pregătirea lor sânt cumpărate dela mine. Cu stimă: *Fekete Mihály* drogueria »Angyal« în Muraș-Oșorheiu — Marosvásárhely.

x **Domnului Szabó Samu și fiul fabrică de cuptoare și vetre brevetată în Győr.** La cercetarea adresată oficiului meu cu data de 3 Noemvrie a. c. Te avizez cumcă pentru seama municipalității comitatului Ugoč'sa, cu marca 5 B. ai meritat întreaga noastră recunoștință, pentru cuptoarele atât ca execuție externă, cât și ca folosințe în crutarea materialului de foc, sunt cele mai excelente. Nagyszőlős, 11 Nov. 1909. L. A. R. e. n. c. z, inginer șef, a ingineriei statului.

— **Cel mai bun loc de târguiești de parfumi, săpunuri, perii de dinți, prafuri de dinți, ape de gură, prafuri pentru dame, cremă de obraji, cosmeticiuri, spongii și instrumente de gumă. Toffelul de instrumente medicale și pentru moașe, la farmacia lui Burger Frigyes cu firma: »la un corn« în Kozolozsvár.**

x **ACHILLES.** Dacă vă asudă picioarele cumparați o sticlă de »Achilles«, care oprește orice asudare și depărtează mirosul greu de picioare. Întrebuințarea este simplă, modul de întrebuințare se acule la fiecare comandă. Se poate căpăta, dela preparatorul: Dobay Kálmán, droguist în Bichișciaba (Békéscsaba). Magazin principal în Arad: Drogueria lui Nestor Hanzu; în Budapesta: Farmacia lui Török József Király u. 12 și Andrassy-út 26. Prețul 1 cor.

Cronica judiciară.

Omorul din Szabadka.

Procesul. — Ucigașa. — Antecedentele ei. — Omorul. —

Eri s'a început înaintea curții cu jurați din Szabadka procesul senzațional al unei doamne, Haverda Maria, despre ale cărei isprăvuri am dat deslușiri în coloanele ziarului nostru încă pe vremea instrucției.

Procesul acesta, care va dura câteva zile, agită în mod extraordinar publicul dornic de senzații, atât în provincie, cât mai ales în Budapesta, unde ucigașa a jucat un rol important în viața de noapte a Capitalei.

Născută din o familie de proprietari bogăți, din Szabadka, Haverda Mariska avea înaintea ei un viitor dintre cele mai strălucite. Frumoasă, inteligentă și bogată în acelaș timp a atras încă de pe vremea, când începuse să se ridice — atenția tineretului. Abia scâ-l pată din școală, ea a devenit obiectul de admirație al tuturor băieților dornici de însurătoare.

N'a trebuit să aștepte mult și a fost asaltată din toate părțile cu propuneri de căsătorie.

Din întreaga pleiada aceasta de pețitori a ales pe unul, protonotar în Pesta-nouă, Dr. Jarmatzky Sándor, de care însă a trebuit să se despartă după citva timp de căsnicie, din cauza naturii ei sburdalnic.

Odată divorțată Haverda Mariska, a găsit cel mai priincios teren de măgulire a firii ei ușuratic în viața de noapte, practicând prostituția clandestină.

Cum însă felul acesta de viață pretinde cheltuieli exagerate, iar de multe ori îi lipsia și cele necesare traiului zilnic, s'a gândit la un mijloc de a-și procura parale.

Mama ei, văduva Haverda Boldizsár, trăia retrasă la Szabadka și dispunea de o avere considerabilă.

Era însă de o sgrâncenie fără păreche și la toate cererile fetei, cu care de alcum trăia în dușmănie, din cauza purtărilor acesteia, bătrina a rămas rece și nepăsătoare.

În urma acestora fata s'a decis să omoare pe mă-sa cu ajutorul a doi amanți ai ei, care o iubeau la nebunie: Unul Jánossy Aladár de 37 ani, scriitor la primăria din Pesta-nouă, celalalt un fost ofițer, dat afară din armată pentru furt, pe urmă practicant la posta din Pesta — Vojtha Antal tot de 37 de ani. Pe acești doi Haverda Mariska i-a îndemnat să omoare pe bătrina, pentru a ajunge în posesiunea moștenirii.

În primăvara acestui an în 19 Aprilie spre seară ei au și executat porunca împușcând pe nefericita femeie în via ei din Szabadka.

Instrucția li-a găsiturma și acum iată-i în fața juraților pentru a-și da cont de odioasa lor faptă.

Toți trei autorii acestui groaznic omor au fost deținuți la trei zile după ce și-au pus în aplicare planul lor infernal și internați în închisoarea din Szabadka, unde li-s'a luat interogatorul și li-s'a stabilit vinovăția.

După cum am amintit la începutul expunerii noastre procesul s'a început eri, dar s'a sfârșit îndată după încheierea formalităților, ieri fiind sârbătoare.

Amintim cu acest prilej, că procurorul, căruia i-se încredințase acuza, — un jidan Winkler István, — s'a compromis în decursul instrucției, de oare-ce pe trecea oare întregi în celula ucigașei, și de multe ori îi apuca ziua acolo.

Din cauza aceasta îi s'a laut acuza și s'a încredințat unui român Dlul Dr. Alexandru Papp, procuror la tribunalul de acolo, cunoscut și societății aradane, de pe vremea când era judecător de ocol la noi.

Astăzi s'a început desbaterile meritorii ale acestui proces, asupra cărora vom reveni.

Desbaterea de azi.

Budapesta, 2 Noemvrie.

(Dela corespondentul nostru). Câteva minute înainte de ceasurile 9, a fost conduși între puști pe banca acuzaților Haverda Maria, îmbrăcată în haine negre și purtând mănuși albe. Fața îi era acoperită cu un voal negru, des.

Imediat au fost aduși și complicii ei, Vojtha și János.

La nouă ceasuri se încep desbaterile. În sală rămâne numai acuzatul principal János, care a comis omorul, pe când ceilalți doi sânt duși în altă cameră.

Se începe interogatorul acuzatului, care povestește de legăturile lui avute cu Haverda, Mariska și de intrigele cu concurentul său Vojtha.

În urmă a cerut o pauză, ca să se poată stabili, căci vorbea foarte agitat și era cuprins într'una de un plâns nervos.

Acuzatul, până în momentul, când va comunica aceasta, n'a intrat în destăinuirile omorului.

Măine voi complectea mersul desbaterilor, la care asistă o mulțime mare de oameni, mai ales femei.

Concerte, petreceri.

Invitare la petrecerea cu joc ce se va aranja din prilejul adunării generale a despărțământului »Mercuria« al »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român«, Duminică, în 25 Oct. st. v. în școala greco-orientală română din Vingar. Comitetul aranjator.

BIBLIOGRAFII.

A apărut nrul 5 din revista lunară antisemită »Judenfrage«, cu un bogat material de articole și note cronice, datorite celor mai de seamă scriitori politici. Nrul din urmă are următorul sumar: Sînt evreii un popor s'au numai o societate religioasă? — Cahal. O statistică a veniturilor evreiești. Ceremonii și datini evreiești. Talmudul. Răpirea fetelor evreice. Note: Obrăznicie evreiască. Despre profesie și evrei. Presa și evreii. Evreimea și chestia sanitară cu secolul al 18-lea. Unde prosperează evreii. Poligamia la evreii din Rusia. Emigrării evreiești în Siria și Palestina. Nasul genial. Evreii în India. Urmările permanente mai noi ales antisemitismului în Rusia. Evreii și criminalitatea.

La **Librăria »Tribunei«** în Arad, str. Deák-Ferenc Nr. 20 se află de vânzare: Les Hongrois et la nationalitate roumaine en 1909, Procès de presse et autres persécutions par N. Jorga profesor la Universitatea din București, etc. etc. Prețul 50 fil. plus 5 fil. porto.

Despre cimilituri, studiu filologic și folkloric de Gh. Pascu. Partea I. teză de doctorat, tipărită cu ajutorul fundației Universitare Carol I. Prețul 4 c. plus 20 fil. porto.

O căsnicie, comedie în 3 acte . . . Prețul 3.50
Apus de soare, dramă în 4 acte . . . 2.—
Vasile Lupu, dramă istorică în 3 acte . . . 2.—
Făclia subț obroc, tragedie . . . 1.50
Bogdan Dragoș, dramă istorică inedită . . . 1.—
Cancer la inimă, piesă în 3 acte . . . 1.—
Nicolae Vulpea, piesă populară în 4 acte . . . 70
Steaua mea, piesă școlară . . . 60
Slugă la doi stăpâni, comedie în 2 acte . . . 60
Mama vacilor, comedie populară în 3 tabl. . . 50
Curcanii, comedie patriotică într'un act . . . 50
Mireasa, dramă în 5 tablouri . . . 50
Lângă pământ, dramă în 3 tablouri . . . 50
Noroc de soldat, comedie în 5 acte . . . 40
Babilonia românească, farsă filologică într'un act . . . 40
Câinele și pisica, comedie într'un act . . . 40
O repetiție moldovenească, sau *Noi și iar noi*, farsă într'un act . . . 35
Artiștele, comedie într'un act . . . 30
Teatru vol. I, III, IV, și V de V. Alexandri à 1.50
« » I de Caragiale . . . 2.—
Zorile, dramă istorică în 2 acte și în versuri 1.—

A apărut și se află de vânzare la librăria »Tribunei«

„Impresii de teatru din Ardeal“
de Zaharie Birsan.

Prețul 2 coroane.

Plus 20 fileri porto.

Economie.

O nouă firmă românească. Cu deosebire îmbucurător e avântul meseriașilor noștri în Sibiu. Dl Ilie Steflea, blănar, care a umblat prin Germania și Franța vre-o 9 ani, câștigându-și o practică bogată, și-a deschis un atelier în Sibiu. bu bucurie aducem zice »Munca« — la cunoștință faptul acesta, care însemnă o nouă întărire a meseriașilor noștri.

Piața grânelor din Arad.

29 Octomvrie 1909.

S'a vândut azi:

grâu 403 mm.	14.20—14.40
orz mm.	9.20—
ovăș mm	7.10—7.20
secară mm	9.10—9.20
cucuruz 503 mm.	5.20—5.40

Prețurile sunt socotite în coroane și după 50 kg.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 26 Octomvrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 kgr. a fost următorul

Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fi.
Din comitatul Albei — — —	28 > 80—29 > 80 >
De Pesta — — — — —	28 > 90—29 > 90 >
Bănățanesc — — — — —	28 < 95—29 > 90 <
De Bacica — — — — —	28 > 60—29 > 80 >
Secară de calitate I. — — —	19 > 75—20 > 05 >
Secară de calitate mijlocie	19 > 55—19 > 65 >
Orzul de nutreț, calitate I.	14 > 75—14 > 95 >
Ovăs de calitate I. — — —	15 > 70—16 > — >
Ovăs de calitate a II. — — —	15 > 40—15 > 60 >
Cucuruz — — — — —	14 > 80—15 > — >

Poșta Redacției.

Dna O. D. Da!

Dr. G. C. Budapesta. Medic român nu cunoaștem. Vă comunicăm însă adresa corespondentului nostru d. Victor Eftimiu: Paris, Rue des Carmes 20.

Redactor responsabil Iuliu Giargiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cors.

Asudarea mânilor !
Asudarea picioarelor !
Asudarea subțioarelor !

Încetează în decurs de o oră
dacă folosim

„Sudoran“^{ul}
a lui Molnár.

Copiile epistolelor de recunoștință sunt autenticate de notarul public:

Stim. dle farmacist! Medicamentul »SUDORAN« comandat dela Dta, vă mărturisesc, e bun și mi-a folosit. Primiți mulțămitele mele. Custimă Cont. S. P.

On. d. Molnár János, farmacie la »Duhul sfânt«, Szombathely. Nu pot întelăsa ca să nu vă fie cunoscut, că medicamentul d-tale »SUDORAN« contra asudării picioarelor și subțioarelor are efect surprinzător și e nevătmător și cu conștiința liniștită îl recomand oricui. Cu stimă Sz. M. căp. inretr., R.

St. Die! Din »SUDORAN«, leac contra asudării picioarelor, mânilor și subsuori am procurat încă pentru 3 persoane, și întrebându-i despre rezultat, l-au lăudat foarte. Cu stimă A. S. învățător, Gy.

St. Die apothecar Molnár! Răspunzând la cartea d-tale, am cea mai mare recunoștință pentru »SUDORANUL« d-tale. Pentru că și eu am suferit în mare măsură de asudarea picioarelor și după două massage mi-a trecut de tot. Am mântuit și alții mulți cu produsul d-tale și te rog să-mi mai trimiți 2 sticlute — și acestea pentru alții. Am rămas cu stimă G. K. ospătar S.

St. Die apothecar! Am primit »SUDORANUL« comandat, contra asudării de picioare, mâni și subsuori. Credemă, că cine-l folosește după receta prescrisă, îl află de neprețuit. Custimă F. E. coafăr, F.

Așa zisul »SUDORAN« contra asudării de picioare, mâni subsuori, pregătit de d-voastră, are un efect atât de excelent și sigur, că cu cea mai bună conștiință îl pot recomanda nu numai celor din patrie, ci și străinătății, întrucât »SUDORANUL« întreține mult toate fabricatele străine, de cari m'am folosit până acum. Iți datorez mulțămită, că m'am scăpat de boala neplăcută. Salut R. A. învățător A.

Se poate comanda la pregătitorul

Molnár János apotecar în Szombathely.

Prețul unui flacon 1 coroană 30 fileri, dacă se trimite suma înainte, porto-franco.

Numai »Sudoran« provăzut cu marcă să se primească

Procurați

dela librăria „TRIBUNEI“

Arad, str. Deák Ferencz 20

„Cantorul Bisericesc“

aranjat de

GEORGE BUJIGANU

învăț. în Deliblata.

Cel mai practic op bisericesc, cea mai bogată

antalogie a cântărilor bisericești la români.

Indispensabila lui necesitate o documentează iuțala cu care a trecut prima ediție în un an 1000 exemplare.

Opul să extinde pe 444 pag. octav mare, pe 2 coloane, litere latine, tipar roșu-negru. Cuprinde rînduielele tuturor sărbătorilor de peste an, precum și tipul bisericesc. Op aprobat de consistor!

Legătură artistică, confecționat la prima compactorie din Budapesta.

Prețul unul exemplar broșat 10 cor. legat în pânză frumos aurit 12 cor., legătură lux 1/2 piele 14 cor. Lux nu se mai află, numai după comanda specială bucata 16 cor. plus porto postal 60 fil.

Fiecare exemplar e provăzut cu scuti-toare (tock).

Intrebuințarea »Cantorului Bis.« dispensează pe toate celelalte cărți bisericești, ca: mineiul, triodul, penticostarul, molitvelnicul etc.

Pe table e gravată sfânta Treime și cei 4 evangeliști, după Smigelschi.

Raritate bisericească, mai 200 exemplare de vânzare.

Cel mai frumos dar de sărbători bisericești și specialiștilor bisericești.

Administrația tipografiei și librăriei „Tribunei“

Seminarul purdic în Cluj.

Malom-u. 14 (od noară Pe őfi-u. 18).

Pregătește în mod foarte temeinic, iute, ieftin și cu garanție pentru toate **examele** numite „**riguroase**” și de stat.

Imprumută notițe din cari aspirații se pot pregăti acasă și după un scurt curs de repetiție se pot prezenta la examene.

Informații prin scrisori; după dorință trimite gratis „**Tájékoztató a jogi szemináriumról**”.

La riguroasele de probă cotidiene poate lua parte gratis ori-cine.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare în economie și acasă, macină excelent orzul, cucuruzul și grâul, se învârtă cu mâna, puterea de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe minut — pe lângă garanță.

Prețul 14 coroane.

Fac aparate pentru desfacerea sămânței de lucernă și trifoiu de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare. Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut sămânța trifoiului și atelier de reparaturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vila utytelep mellett.

Altoi de viță.

Catalog ilustrat **gratuit** și franco

primesc toți ceice-l cer. Acest catalog să-l procure și cei cari nu comanță viță altoită, pentru că el conține o mulțime de sfaturi și învățături despre cultivarea viței și manipularea vinului, cu multime de ilustrațiuni. La colonia mea de via se află de vânzare cu **raționanele** altoi de viță europene și americane cu rădăcini și mai ales din vestitul soi „**Delaware**” pe lângă preț moderat. Aceasta o adevăresc și **miile de epistole de recunoștință**, printre cari și multe dela conți și principii.

Adresa: **Szücs Sándor fia szőlőtelepe**
Bihardiószeg.

Wurmlinger Mátyás,

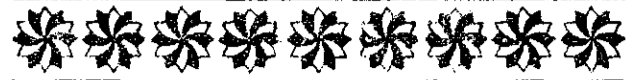
lăcătar specialist pentru edificii.

Intreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântanelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Intreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântanelor artezice pe lângă prețuri moderate.

Găini și cocoși de Orpington,

în culoare galbă-nă-aurie și albă ca zăpada, de origine engleză, se vând la **Ternyei Árpád, Arad, Demeter-u. 92.**

Galbini din ast an cu: 6—8—15 cor.

Galbini d'n anul trecut cu: 10—15 cor.

Albi din ast an cu: 10—15—20 cor.

Albi din anul trecut cu: 20—25 cor. bucala.

— Serviciu conștientos! —

BERBERSZKI MIKLOS

pantofar

Nagybecskerek, Józsefökereszeg ut 5.

Recomandă pe lângă preț moderat tot felul de ghetă și pantofi pregătiți din piele neagră și colorată, precum și din din catifea și plüss.

Preț-curent se trimite gratis-franco. — Neguțătorii se bucură de favoruri deosebite.

Dobrowszky Károly

fabricant de cuptoare și magazin de olăne în **ALBA-IULIA (Gyulafehérvár).**

Magazin: în Sibiu la Carol F. Jickeli.

Magazin mare stabil

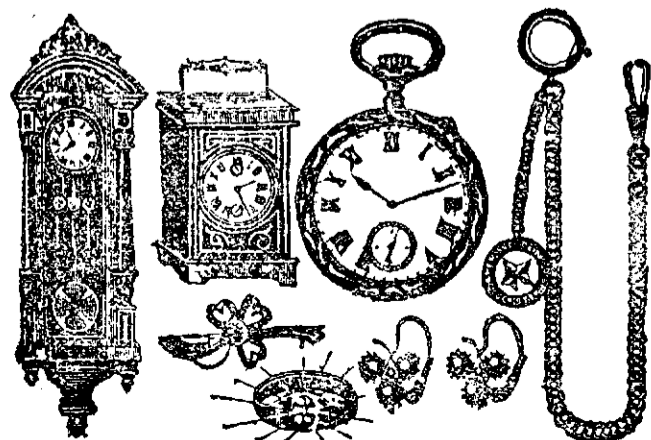
Pregătesc olăne foarte bune în stil modern,

„**Patent Fűtő Multiplicator**”

brevetat, ușor de încălzit, în colorie cele mai frumoase ș. a. brună, verde, elefantină, alb, ornaș, drap, de colorarea marmoză, de colorarea marmoză etc. par-doseală pentru vase de scaldat, din plăci de porțelan fayenc, vetre pentru fierț din porțelan de coloră albă și albastră. Reparez și transform cuptoare vechi, pe lângă garanță de 2—3 ani.

IOSIF SCHULLER, optic și orologier

SIGHIȘOARA (Segesvár) Bayergasse 20.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat a totfelul de orloage de buzunar și de părete și orloage deșteptătoare, precum și articlii optici.

Prăvălie de obiecte de aur și argint signate oficios.

Inele de logodnă după măsură.

Toate lucrările de branșa aceasta se execută cu specialitate, garanță și cu prețuri ieftine.

Telefon 149 și 227. — Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczky din Cluj

aduc la cunoștință că cărnățaria veche de 40 ani, au mărît-o și au provăzut-o cu instalație electrică. Re comandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și articlii de cărnățarie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cărnaț, carmanadă, șuncă, limbă; în se

zonul de iarnă

cărtaboș de Cluj

și sângerele; spe-

cialități de cărt-

aboș și cărnați,

pastete și rânză

de porc umplută,

slănină pentru

muncitori în car-

itate peste 25 kg;

în fine untură cu-

rată de porc to-

pită în vase

La comăde mari

și prețuri mari.

Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și gratuit.

Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa:

FRĂȚII LÁSZLÓCZKY fabrică de cărnățarie - Cluj - Kolozsvár.

Vânzare de moșie!

Moștenitorii lui Iosif Hoch, anunță că sînt hotărîți a-și vinde moșia prin licitațiune publică, celui care ar oferi mai mult, avînd în vedere că la licitația din 15 Aprilie a. c. cel care cumpărase moșia, n'a putut satisface îndatoririlor luate asuprași.

Noua licitațiune se va ținea în 15 Noiembrie st. n. 1909, la 10 ore a. m. și anume asupra următoarelor obiecte:

1. Bucata de pămînt parcelată amintită în planul de parcelare și ofertul de vânzare care a apărut în „Foaia economică pentru Transilvania” (Landwirtschaftlichen Blätter für Siebenbürgen) la 13 Decembrie 1908 Nr. 50, aflătoare în hotarul comunei Bell, cu excepția parcelelor 5, 6, 8, 10, 11, 14 a, 15 a, și 16 a, cari au fost lăsate afară. Teritoriul de vânzare are o suprafață de 91 jugăre catastrale și 1373 stîngini □.

2. Bucata de moșie parcelată și amintită în același organ și aflătoare în hotarul comunei Burberg, cu o suprafață de 78 jugăre cat. 45 stîngini □.

3. Bucățile designate în planul de parcelare și ofertul de vânzare sub titlul „Pășuni” și „Vii de vânzare”, aflătoare în hotarul comunei Bell, și cu un teritor aproximativ de 100 jugăre cat., care e foarte acomodat pentru pășune, ori plantații de viță, iar de prezent e pămînt arător și livadă.

4. Pămîntul aflător în hotarul comunei Bell, pe plaiul „Sub țarmure” constător din ogoare și livezi cu un teritor aproximativ de 22 jugăre cat. și 292 stîngini □.

5. Grădina „Burggarten”, în intravilan cu un teritor de 3 jugăre cat. și 600 □ stîng. plantat cu pomi roditori.

Moșia ce se va licita se poate vedea ori-cînd.

Informațiuni asupra prețului și condițiilor de licitați — a căror primire se vor confirma înaintea începerei licitațiunei prin iscălitura proprie — se pot lua dela

Heinrich Wagner,
proprietar în Bell (Bolya),
(comitatul Nagykovács).

Alexandru Văleanu

magazin de mănuși, de bandaje și de pantofării orthopedică.
Sighetul-Maramurășului.

(Marmaros - sziget).
Plaza principală (Főter).

Beșici de gumă americane,
beșici de pește — franțuzești.

Prezervative femeiești, Clorapi de gumă, suspenzoare, bandaje, mănuși, bandaje „Diana”, — irigatoare. — Execut după comandă medicală, ghetete orthopedice pentru picioare ori-cât de bolnave și dure — roaze.

Pruni bosnieci.

„Impărăteasa Balcanului”.

și

„Regina Bosniei”.

Sava T. Kojdić, Brčka (Bosnia).

Recomandă varietățile cele mai nobile și fructifere de

altoii de 2—3 ani,
tari și sănătoși cultivați în Bosnia.

Altoii mei de pruni se găsesc în cele mai însemnate grădini de pruni din Bosnia.

Premiați cu diploma primă a ministerului de agricultură bosniac-herțegovinean precum și la expoziția din 1896 în Budapesta, în 1908 în Viena și la expoziția universală din 1900 în Paris cu medalia de argint.

Szentgyörgyi Oszkár

pictor de firme de embleme de biserici și auritor în Marosvásárhely, str. Kossut Lajos 26.

Săvârșesc orice lucru în branga aceasta în mod de gust frumos și tra'nic pe lângă garanție. Însemnez că pictarea bisericilor am studiat-o în decurs de mai mulți ani în Bucareș și celelalte orașe mai mari ale României și așa e eschisă orice incorectitate în executare. — La dorință, desemnuri porto-franco.

Cu distincă stimă:

Szentgyörgyi Oszkár.

MARSCHER ULRIK

PRIMA TOCILĂRIE DE POZSONY, ARAN-
JATĂ PE MOTOR ELECTRIC

POZSONY, Lőrinczkapu-u. 19.

Se aduce la cunoștința barbierilor și coafărilor, că fiind această

tocilărie

aranjată de nou conform recerînțelor timpului, tocilăritul se face sub inspecțiunea mea proprie și primesc pentru ascuțire și reparaturi tot felul de instrumente medicale, pentru barbieri și coafări etc. precum: briciuri, foarfeci, mașini de tuns părul și barba etc.

Recomand mai departe briciurile aflătoare în depozitul meu și ascuțite de mine.

În depozit sînt: cușite de Bengal, Jonson și Person; foarfeci de Glauberg, mașini de tuns din toate soiurile.

Comandele din provincia se execută prompt și conștientios.

Prețurile de ascuțire pe tocilă pentru coafări:

ascuțis francez	—	Cor.	—80
jumătate oval	—	—	1—
de tot oval	—	—	1-20
pentru mașinul bucata	—	—	1-20
pentru foarfeci	—	—	—40

Un soi de struguri fără păreche!

Ca să dovedesc aceasta, am fotografiat strugurii „Delaware”, cari fotografiile sunt aprobate de notarul public regesc.

Fotografia se compune: din 1 butuc de 20 de ani cu rod bogat, 32 de struguri, 1 butuc vergea, 168 de struguri și 11 butuci de 4 ani într'un șir cu mai mult de 1600 de struguri deplin dezvoltati. Strugurii adevă butucii

aceștia sunt plantați acolo unde la câțiva metri depărta alte soiuri cu toa'e că au fost stropite s'au uscat și nimicite. Astfel anul acesta a dovedit că soiul acesta, chiar și fără a fi stropit, nu suferă stricăciuni. Afară de aceea mai are și avantajul, că nu trebuie ieșit și rigo'at, iarna mlădița nu-i degeră, da roade bogate și vinul i e excelent. Subt numele de mai sus se vînd și soluri slabe, deci cine vîoiește să nu fie înșelat acela sa-și procure numai mlădițe „DELAWARE” a lui NAGY GÁBOR.

Descrierea mai amănunțită a acestui soi, rodul fotografiat și provăzută cu subscrierea notarului public regal, precum și catalogul de prețuri cu text și cu 40 de figuri frumoase se trimite gratuit și francat ori-cui îl va cere. Nu întărzlați a cere acest catalog în care se află și îndrumări cu privire la plantarea de bercuri.

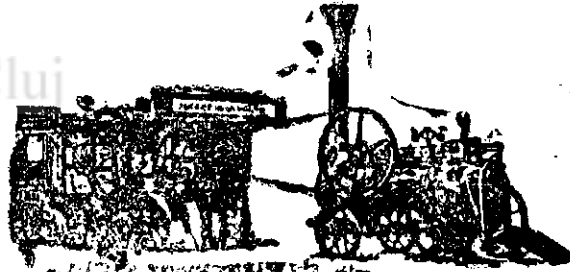
NAGY GÁBOR mare proprietar de vii, KÓLY (com. Bihor), poșta, oficiu telegrafic și telefon, Corespondență în l. română, germană, sârbă, croată și ungară.

DEBRECZENI LAJOS

reparator de mașini

Oradea-ma — Nagyvárad

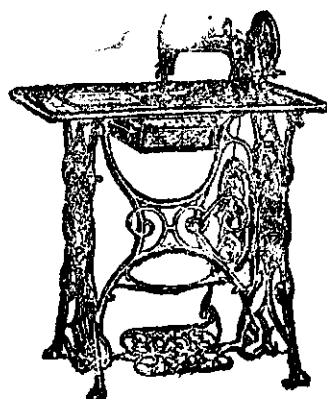
— Kolozsvári-ut 29/43. —

Primește repararea tehnică a orice soi de mașini economice, motoare mînate cu aburi, gaz, petrolu, benzin oleiu brut, motoare absorbitoare de gaz, precum și aranjamentul de mori cu prețuri ieftine și pe lângă condițiuni de plătare favorabile.

STAMM EDE succesor RESCU FERENCZ,

atelier de reparatură de mașini și biciclete
în TEMERAR str. la Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Gramofoane și Patefoane veritabile, precum și de cele fără diaphazon. Telefon nr. 45. — Preț-curent gratuit. —

Primul Institut sudungar de aritura artistica
a lui **E. I. SPANG**
sculptor si auritor
TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— **iconostasuri, altare** —
amvoane, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în — — — brânșa aceasta. — — —

COLOREAZĂ ȘI CUREȚEȘTE
VARGA ȘI NAGY

în **ORADEA-MARE-NAGYVARAD.**

Colorează și curețește tot felul de vestimente preoțești, bărbățești, de dame, blouse de mătăasă, costume de batist, draperii la ferestre, și mantale de piele. Daantele și panglici de mătăasă după modele dorite.

În caz de doliu, ori ce vestmânt în mod excepțional se colorează negru

Depozitul nostru e în Nagyvárad, Szt.-János u. 48.
Întreprinderea: Fekete sas palota, pasagè 26.

Grosz Nagy Ferencz,

farmacist. : : **Debreczen** : : farmacia : :
Arany egyszaru

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici **1 sticlă mare 2-65 Cor.** cu îndrumare, **3 sticle mari 6-65 Cor.** cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

la caleri blond, brunet sau negru. Efect la moment
de alungă vopăre e de alinaș, ca părul sau mană
ia o lună să abia culorea ce o dorește. Nu lui-
sprețe părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și se culore 4 cor.

Medicament
pentru vâpsirea
părului.

MUSTAȚA E PRUMOASA

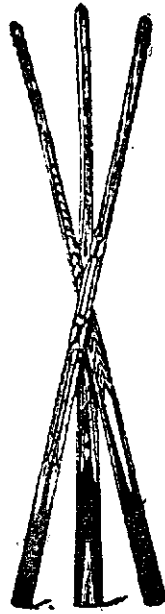
dacă întrebuințezi

POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materii nevenuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. În borcan 50 ml. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 8-15 Cor. Cu rambursă g.

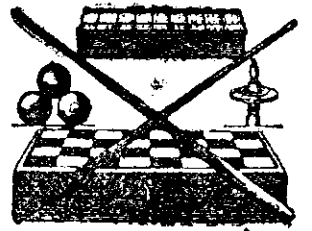
Weisz Géza

fabrică de dacuri pt. biliarde, cheiuri și bile pt. biliarde.
Budapesta VII, strada Akácza Nr. 61.

Pregătește tot felul de cheiuri și bile verit. de fildeș, ține în depozit cele mai bune cheiuri, bile veritabile de fildeș, șacuri, domino, bile „Lignum Sanctum“ și păjuși de lemn de carpin.

Primește spre reparare cheiuri și bile de fildeș și ambră cu prețuri moderate pe lângă executare solidă și cu punctualitate.

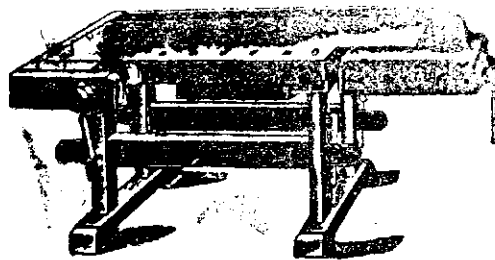
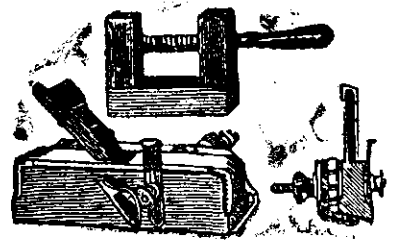

În atențiunea fabri-
celor de lemnărie

Recomand

instrumente

din cel mai bun material nece-

sare pentru măsur, sculptor de lemn și dogar, cu prețuri mod. după desemn.

Nagy Mihály

fabrică de instrumente
Szabadka
Therezia-tér.

RICHTER și ZEPENEU

pietrari

BISERICA-ALBĂ
Szászka-ut 112.

— **VÂRȘET** —
Ferencz József-tér 23

Recomandăm on. public din Vârșet și jur cele mai moderne

monumente mormântale

de granit negru suedian, sienit, labrador, marmoră albă de Ruschița, trachit pentru cripte și pentru tot felul de zidiri.

Liferăm din piatrăria proprie totfelul de lucrări de brânșa piatrăriei. Depozit de pietrii de hotare.

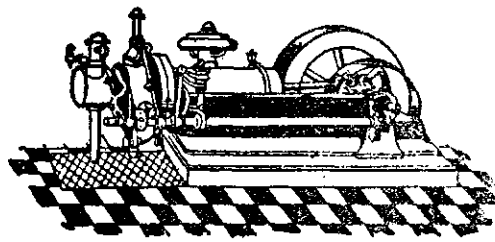

Ferdinand Saller

stabiliment de mașini, motoare și automobile.

Sibiu, Franziskanergasse 6.

Se execută orice reparații de motoare cu benzină sau cu ulei. Garantez întrebuințarea minimală de material și prestație maximală. — Construesc motoare nouă de benzină dela 2 la 6 HP. puterea cea mai ieftină pentru industrie și agricultură, stabile sau transportabile. — Toate reparațiile atin-gătoare de ramura mașinelor să execută în mod special și ieftin.

Cele mai bune referențe.
Prețurile ieftine.
Serviciu solid.
Fac reparații de automobila și de biciclete.

La NAGYENYED
 Alsófehér

să se adreseze,
 cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori
 arbori pentru alee, plante de ornament, cenifere, plante de îm, rejmut, fructe cu boabe, puleți, etc

Vițe altoite
 (calitate superioară)
 viță europeană și americană cu și fără rădăcini
 (Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & Comp

Croitorie românească.

Am onoare a aduce la cunoștința domnilor români, cumcă cu începerea sezonului de toamnă

mi-am asortat bolta cu cele mai fine și elegante stofe,

și cumpărând pe bani gata, sunt în poziția de a lucra foarte ieftin și anume;

Un rând de haine dela 40—50 coroane.

Un pardesiu din orice stofă 40—50 cor.

Un rând de haine caiser negre 50—60 cor.

Un roc de iarnă 50—60 cor.

Comandele se fac numai pe bani gata.

Drept aceia orice român are datoria și e rugat a comanda la firma românească, totodată va face și economie.

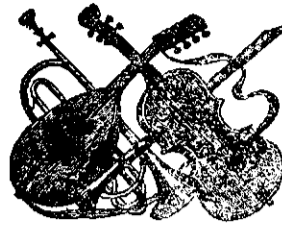
Rugând sprijinul domnilor români sunt

cu deosebită stimă:

Nicolau Iosif,

Arad, strada Deak-Ferencz 31.

Babós Béla fabricant de instrumente muzicale în
 Sibiu, (Nagyszehen) Piața-mică 24.

Unicul fabricant în Sibiu.
 Cel mai ieftin și cel mai bun de oț de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și tofelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de Gramofoane în diferite mărimi, precum și Scala-Record. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.

BENEDEK SÁNDOR orologer și giuvaergiu -
 Cluj—Kolozsvar, Wesselényi M.-ut nr. 13. (Lângă banca Coroana.)

Își recomandă asortimentul bogat de oroloage și giuvergicale cu prețuri foarte avantajoase și lucrate în cel mai fin sistem. Obiecte de salon de argint veritabil și argint de China în mare asortiment; tacămurile de masă din argint se pregătesc după prețul curent de zi. Oroloage veritabile »Omega« pe lângă garanție de 10 ani. Serviciu prompt și solid. Prețurile cele mai moderate.

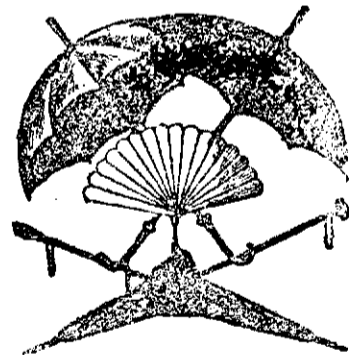
Acel care cer cu provocare a ziarul „Tribuna“ primește catalogul gratuit și porto-franco acasă.

Comandele din provincie se efectuează prompt și conștientos.

Reparaturile se execută prompt și conștientos.

TH. SCHMIDT — mai înainte —
 vād. Fried. Klein
 fabrică de parasoale în
 Sibiu — Hermannstadt, Reispargasse 7.

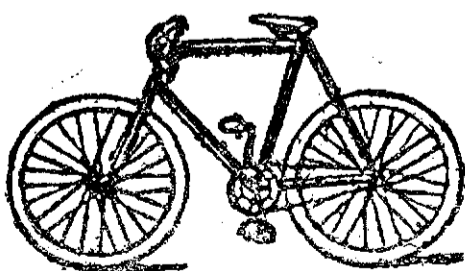
Mare asortiment de parasoale, ploiere, și entuotcas

(pentru ori-ce ocaziune) dela cele mai ieftine până la cele mai fine. Magazin bine asortat de materii de mătăasă pentru umbrele și ploiere, jumătate-mătăasă și bumbac de calitate excelentă pentru pregătirea și îmbrăcarea lor.

Reparaturile se execută prompt și conștientos.

În atențiunea bicicliștilor!

Cea mai ieftină sursă de cumpărat:

Bicicletă engleză, ajustată complet, cu garanție de 2 ani Cor. 90—
 guml din lăuntru „ 2:50
 „ „ afară „ 4:50
 1 păr. pedale engl. „ 4:—

Tofelul de părți pentru biciclete cu prețurile cele mai moderate. Mare magazin de gramofone și plăci.

KATZKY ANTAL, mehanic

— TIMIȘOARA - CETATE, Jenőherczeg-utca. —

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 692.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

fabrică de ciasornice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta
 Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.
 — Právália: V., strada Váezl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani ciasornice de turn, școli, castele și cazarme, primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.